

Slovenski Prijatelj.

Izhaja enkrat
v mesecu.

Za cerkev, šolo in dom.

Velja po pošti
4 fl. na leto.

Št. 10.

15. oktobra 1865.

XIV. tečaj.

Pridiga za 21. pobinkošno nedeljo.

(15. liturgiška pridiga; gov. J. S.)

„Poterpi z meno, in vse ti bom povernil.“ Mat. 18, 26.

V v o d.

Nebeško kraljestvo je podobno kralju, kateri je hotel obrajt delati s svojimi hlapci.“ Tako se začne prilika današnjega sv. evangelja. Vsakteri lahko spozna, da je ta kralj Bog sam, hlapec pa sleherni človek.

Hlapec je bil gospodu dolžen deset tavžent talentov. V resnici velik dolg! Po našem dnarju petnajst milijonov križevcev. Pa kje bo revni hlapec vzel, da bo ta veliki dolg spet poravnal? Vidite ljubeznivi! kakor vbogi hlapec dolga petnajst milijonov plačati ni mogel; ravno tudi grešnik za svoje brezštevne grehe božji pravici zadosti storiti ne bi mogel, ako bi Jezus Kristus sam tega dolga ne bil prevzel. Ja veseli se, zgrevani in spokorjeni grešnik! saj imaš Jezusa, ki se pri vsaki sveti maši svojemu nebeškemu Očetu za tvoj veliki dolg daruje. Kako zaupljivo lahko kličeš: „Gospod! poterpi z meno, in vse ti bom povernil.“ Ja, od tistega časa, kar je edino-rojeni Sin božji človek postal, imaš neizrečeno velik zaklad, katerega razžaljenemu nebeškemu Očetu za tvoj silni dolg ponuditi zamoreš. Z veselim srcem smeš pred Njega stopiti in klicati: „Gospod, poterpi z meno, in vse ti bom povernil; saj ti v povračilo ponudim presveto rešnjo kerv, katero je tvoj prelubeznivi Sin za-me preli! Za to pa kliče tudi Jezusov ljubljani učenec sv. Janez: „Moji otročiči! to vam pišem, da ne grešite. Ako je pa kdo grešil, imamo besednika pri Očetu,

Jezusa Kristusa, Pravičnega, in On je sprava za naše grehe: ne samo pa za naše, ampak tudi za grehe vsega sveta.“ (I. Jan. 2, 1—24.)

Kaj družega hoče sv. Janez s tem reči, kakor opominjati nas, da se varujemo greha. Če se nam pa primeri, da iz človeške slabosti zopet pademo, ne obupajmo; zakaj Jezus je pri svojem Očetu in prosi za nas, kjer mu neprenehoma kaže svojo daritev za nas. In kakor se je evangelijski kralj usmili svojega revnega hlapca; ravno tako se neskončno usmiljen nebeški Oče usmili tudi revnega grešnika, ako ga s ponižnim srcem odpuščenja prosi, resnično se poboljšati želi, in tud. svojemu bližnjemu majhni dolg odpusti, s katerim je bil razžaljen. Saj zato je postavil Jezus zakrament sv. pokore. Saj zato je izročil mašnikom to oblast. Oblast, grehe odpuščati, pa prejmejo mašniki v zakramentu mašnikovega posvečevanja, ko školi svoje roke čez novoposvečene duhovnike povzdignejo in sv. Duha čez nje pokličejo, rekoč: „Prejmite sv. Duha! katerim bote grehe odpuščali, tim so odpuščeni, in katerim jih bote zaderžali, tim so zadržani.“

Ko sem vam danes teden obrede mašnikovega posvečevanja razložil, rekel sem, da mašniki s svojo visoko in imenitno službo tudi silno težko butaro in ojster odgovor prevzamejo; zato imate pa tudi vi marsiktere dolžnosti do njih. Od teh dolžnost do svojih duhovnih pastirjev, bote, ljubeznivi! danes slišali. Jaz rečem, da verni morajo svoje duhovnike

1. spoštovati; 2. ljubiti in 3. vbogati.

Oče luči, od katerega sleherni dobri dar pride, daj nam k temu premišljevanju svojo gnado in pomoč!

Razlaga.

1. Pervi, sem rekel, mi moramo duhovnike spoštovati, saj so od Boga samega poslani, kakor je že Kristus svojim učencem rekel: „Kakor je Oče mene poslal, tudi jaz vas pošljam.“ Torej ne ljudje, ampak Bog sam jim je to službo in oblast izročil; kakor je že sv. Pavel v Miletu zbranim škofom pridigoval, rekoč: „Pazite na se in na vsocičedo, v kateri vas je sv. Duh škofo postavil, vladati cerkev božjo, ki jo je pridobil s svojo kervjo.“

Če že tistim, ktere kralj ali cesar v svojem imenu pošlje, čast in spoštovanje skazujemo; koliko bolj moramo spoštovati tiste, ktere pošlje Bog sam, kralj nebes in zemlje. Še več; duhovniki so tudi namestniki božji. Kedar božjo besedo označujejo, sveto mašo obhajajo ali druge cerkvene službe opravljajo; tedaj ne delajo v svojem imenu; ampak v imenu Tistega, ki jih je poslal. Ne smemo se torej čuditi, da so prvi kristjani svoje duhovnike toliko spoštovali. Leta 386 je prišel sv. Martin, Tourski škof, v Trier k cesarju Maksimu prosit za nekaj nesrečnih. Cesar je bil svetnika močno vesel in ga je povabil z duhovnom, ki je škofa spremljal, na kosilo. Za mizo je moral škof zraven cesarja, duhoven pa v sredi cesarjevega brata in ujca sedeti. V sredi kosila je po tačasnej navadi cesarjev točar Maksimu kupico vina natočil; ali preden je sam pil, sta morala škof in duhoven pred piti v znamenje vsem povabljenim, da sta škof in duhoven najimenitnejša gosta. In sv. Franc Asiski je imel duhovski stan tako v časti, da ni mogel skleniti, da bi se v ta stan podal. Imel je navado reči, če bi ga angel in duhoven ob enem srečala, bi duhovna pred pozdravil, kakor angelca. Torej tudi naša dolžnost je, duhovne spoštovati, zato, ker so od Boga poslani in namestniki božji.

Pa, ljubi moji! že sv. Pavel sam se v svojem listu do Korinčanov tako-le pritožuje: „Mi se trudimo in delamo s svojimi rokami; kolnejo nas, in jih blagoslavljamo; preganjani smo, in prenašamo; preklinjajo nas, in molimo; kakor smeti tega sveta smo postali, vseh izveržek do zdaj.“ Tako se tudi v današnjih časih marsikteri duhovniki pritožiti zamorejo. Ovčice zaničujejo svoje pastirje, gledajo na vse njih stopinje in jim pripisujejo ostudne grehe, na ktere njih serce še mislilo ni. Ali pa veste, ljubeznivi! kaj sam Kristus od tistih govori, ki duhovnike zaničujejo: „Kdor vas (duhovnike) zaničuje, tako je rekel Jezus s svojim učencem, mene zaničuje; kdor pa zaničuje mene, zaničuje tega, ki me je poslal.“ Torej ljubeznivi! ne zaničujmo duhovnikov, da s tim ne bomo zaničevali tudi Jezusa in Njegovega nebeškega Očeta! Bodi si tudi, da ta ali uni duhovnik ima marsiktere pregreške na sebi, vendar nimamo pravice, jih zavoljo tega zaničevati, saj tudi hudobni imajo ravno tisto oblast,

kakor najboljši, in mi za nje ne bomo odgovarjali, timveč oni za nas. „Če bi mašnika grešiti vidil“, govori cesar Konstantin Veliki, „bi ga s svojim kraljevim plajščem ogernil in ga pred svetom skril, da se ne bi verni nad njim pohujšali.“

2. Pa ne samo spoštovanja, timveč tudi ljubezen smo dolžni svojim dušnim pastirjem.

a) Ljubezen jim pa tedaj skazujemo, kedar ž njimi v miru živimo, za nje pridno molimo in jim tudi to, kar jim sliši, iz serca radi dajemo; saj so tudi duhovniki naši največi dobrotniki na zemlji.

Že v zakramentu sv. kersta nas peljejo v hišo božjo, da postanemo tempelj sv. Duha, otroci božji in dediči nebeškega kraljestva. Naši duhovni pastirji nas učijo, zdaj po šolah, zdaj na prižnici, Boga ljubiti in greha se varovati. Oni nas v zakramentu sv. pokore z razžaljenim nebeškim Očetom spet spravijo in nam odpirajo vrata nebeške. Oni kličejo vsak dan Jezusa pri sveti maši doli na naš oltar, in ta studenec vseh gnad tudi nam delijo. Naj bo noč še tako temna, pot še tako težaven, bolezen še tako nevarna in nalezljiva, vaš duhovni pastir pride v lepo hišo bogatega, kakor tudi v najbornejšo bajto revnega. Prinese vam Jezusa, da vas tolaži in vam daje moč v strašnih bolečinah in težavah; da vam pa tudi pomaga na dolgem potu v neznano večnost. In tudi tedaj, kedar že ne slišite žalostne pesmi zvonov, spremlja vas dušni pastir tje sem na britof, izroči vaše truplo materi črni zemlji, vašo dušo pa priporočuje nebeškemu Očetu, od ktereга ste jo prejeli.

Povejte mi, ljubeznivi! ali ne prijemljemo veliko dobrega od svojih duhovnih pastirjev? Ali pa ne spoznamo iz tega tudi svojo sveto dolžnost, svojo ljubezen jim kazati, in scer,

b) da ž njimi v miru živimo. Veliko je sedajnih kristjanov, ki svoje duhovnike sovražijo, grajajo, in ako bi mogli, bi ž njimi ravno tako delali, kakor so Judje s Kristusom storili. Če pa nekoliko bolj natanjko take ljudi pregledamo, najdemo, da so hudobni, imajo le malo vere, ali pa nič. Da takim so duhovniki tern v očesu, že samo od sebe zastopi se; ker duhovniki imajo sveto dolžnost, njih hudobne besede in dela

grajati. Kdor pa ima vero in v strahu božjem živi, duhovnikov gotovo ne bo sovražil; ampak jih bo ljubil, kakor so že prvi kristjani delali. Živimo torej tudi mi s svojimi duhovnimi pastirji v miru, pa tudi

c) molimo za nje! Ni ga dneva, da duhovniki ne bi za svoje verne molili. Pri vsaki sveti maši nas priporočajo Bogu, devici Mariji in svetnikom božjim. Če torej mašniki za nas molijo, moramo tudi mi za nje moliti. Tako so delali že prvi kristjani. Ko je sv. Peter v ječi vklenjen ležal, so kristjani zanj molili, in Bog mu je poslal svojega angelja, ki ga je iz ječe rešil. Ravno tako moramo tudi mi za svoje duhovne pastirje Boga prositi, da bi jih On podpiral v težkem delu, in jim tamkej vse dobrote povernil, ktere nam tukaj skazujejo.

d) Duhovnikom svojo ljubezen skazujemo, da jim tudi to, kar jim sliši, iz serca radi dajemo. Že Kristus je rekel svojim učencem: „V katero hišo koli pridete, recite najpoprej: Mir bodi tej hiši! V tisti hiši pa ostanite, ter jejte in pijte, kar je pri njih; delavec namreč je vreden svojega plačila.“ In sv. Pavel pravi, „naj tisti, ki oltarju služijo, tudi od oltarja živijo.“ Dobri kristjani, ki poslušajo še glás svoje vesti, ne bojo duhovnikom nikdar kratili in utergavali, kar so jim storiti dolžni.

Ljubite torej, ljubi kristjani! svoje duhovne pastirje, saj so vaši očetje, ki vam veliko dobrega storé. Če jih bote ljubili, jih bote gotovo tudi

3. v bogali. Ovčice poslušajo glas svojega pastirja, pravi Kristus, in grejo za njim. Poslušajmo torej tudi mi glas svojih duhovnih pastirjev, saj oni nas učijo, kar nam je k večnemu življenju potrebno. Kar pridigovajo in učijo, ni njih beseda; ni njih nauk; ampak beseda božja; nauk sv. katoliške cerkve. „Kdor pa cerkve ne posluša“; pravi Kristus, „naj ti bo kakor nevernik in očitni grešnik.“

Duhovnov ojstra dolžnost je, varovati svoje ovčice nesrečnega greha, in jih voditi po poti čednosti k večnemu življenju. O ljubi moji! vsem nam duhovnikom veljajo besede, ktere je sv. Pavl svojemu učencu Timoteju pisal, rekoč: „Zarotim ti pred Bogom in Jezusom Kristusom, kateri bo sodil žive in mertve v svojem priходу in v svojem kraljestvu:

Oznanuj besedo, ne jenjaj, bodi si priložno ali nepriložno; prepričaj, prosi, svari z vsem potrpjenjem in ukom! "Ako bi duhovniki k vašim grehom molčali, bi se ptujih grehov deležne storili in silno ojstra sodba bi jih zadela, kakor sv. Duh že v stari zavezi govori: „Ako hudobnemu rečem: Umerl boš, in ti (o mašnik!) mu ne oznanuješ in ne poveš, da se spckori in živi; tako vedi, da umerl bo hudobni v svoji hudobiji, pa njegovo kerv bom iz tvojih rok tirjal.“ Kaj se vam zdi, ali more dobri pastir molčati, kedar vidi, da ravno ob nedeljah in praznikih peklenski duh največ duš v svojo mrežo vlovi? Dobri pastir ne molči, on prosi in svari svoje ovčice pred jamo, v katero dirjajo. In ko vidi volke priti, ne zbeži; ampak tudi da svoje življenje za svoje ovčice.

Vem, ljubeznivi! da se marsikteremu resnica ne dopada; pa tudi to vem, da najemnik je ta, ki se vam boji resnico povedati. Najemnik je, ki ne bi hodil za ranjeno ovčico, jo klicat in vabit spet k božji čedi nazaj.

Torej če naša beseda tudi bolj ojstro reže, mislite si, da hočemo le vaše grehe porezati, da bi postali rodovitne drevesa. In če si tudi duhovniki zdaj bolj prizadevajo, kakor nekdanj, mislite si, da zdaj je veliko večja povodenj zapeljivih izgledov, kakor nekdanj. Močnejša pa in večja ko je voda, terdneja jez se mora postaviti. Kdor se pa švara nad našimi pridigami, naj vé, da smo prisegli k banderu Tistega, ki je rekel: „Blagor vam, kedar vas bodo kleli in preganjali, in vse hudo zoper vas lažnjivo govorili zavoljo mene; veselite se, in od veselja poskakujte; ker vaše plačilo je obilno v nebesih!“

S k l e p.

Oh, drage, z Jezusovo kervjo odkupljene ovčice! rado poslušajte glas svojih duhovnih pastirjev, saj vas le srečne storiti želé. Spoštujte jih, ker imenitna in častitljiva je služba, katero so od Boga prejeli. Ljubite jih, saj so vaši dobrotniki, ki skerbijo za zveličanje vaših duš. Vbogajte jih, da jim polajšate težko butaro, katero so prevzeli. In jaz vam dober stojim, če bote zmiraj dobre in vbogljiive ovčice, bo tudi vaša

smertna ura lahka. Z veselim upanjem pojdete iz tega sveta, da se bote tudi z Jezusom, najvišim pastirjem, v nebesih za večno sklenili. Amen.

Pridiga za god vseh Svetnikov.

(Neizrekljivo je plačilo v nebesih; gov. M. T.)

„Veselite in radujte se, ker je vaše plačilo obilno v nebesih.“ Mat. 5, 12.

V v o d.

Sv. Pavel je bil zamaknjen v tretje nebesa in je vidil skrivnosti božjega kraljestva ter bi nam bil zamogel povedati od plačila izvoljenih otrok božjih; vendar apostel od nebes in od njih plačila ne vé drugega, razun, da ga človek ne more ne umeti, ne izreči. „Nobeno oko ni vidilo, pravi, nobeno uho ni slišalo in tudi v nobenega človeka serce ni prišlo, kar je Bog tem pripravil, kateri ga ljubijo.“ Dokler na svetu živimo, ne moremo si pa tudi neskončne velikosti nebeškega veselja misliti, zato, ker je ni na svetu nobene stvari, ki bi bila temu veselju le kolikaj podobna. Sv. Gregor od njega govori v priliki, rekoč: Postavim, neka mati rodi sinu v tamni ječi, ki do 18. leta luči dneva nikoli ni vidil. Mati mu semtertje pripoveduje od lepote višnjevega podnebja, od svitlobe solnca, od zlate zarije, od sreberne luči meseca in zvezd, od pisanih ptičev[?] in od njih petja, od zalih cvetlic in lepodišečih zelišč, ki se po vertih in travnicah nahajajo. Sin čudé in stermé posluša to materino govorjenje, ali od vsega ne ume ne besedice. Kaj pa je solnce? vpraša; kakšne stvari, so mesec, zvezde, zarija, ptiči, cvetlice in zelišča? Solnce, pravijo mati, je svetla luč, ki ves svet greje in razsvitljuje. Kaj pa je luč in kaj je svet? vpraša sin na dalje. Luč, pravijo sopet mati, preganja temo in storja dan; svet pa je veliko poslopje, kjer se večje in manjše mesta, tergi in vasi, morje, reke, jezera in potoci, polje, gojzde in travniki, hribje in doline nahajajo, in kjer na milijone in milijone ljudi in mnogoverstnih žival prebiva. Sin zdihuje in pravi: Oh, sedaj še manj vem, kakor poprej!

Kakšne so pa te stvari, ktere ste mi imenovali: Noč pa dan, mesta, tergi in vasi i. d.? Tako mati na zadnje nima besedi, da bi mu svoje misli dopovedala, in tako sinova vedočnost in naukaželjnost ostane nenasitljiva.—Ravno tako, kristjani, je z nebesi. Mi slišimo, beremo in govorimo veliko od nebes, kjer izvoljeni božji prebivajo in svoje plačilo uživajo, vendar pa prav za prav ne umemo, kaj od nebes govorimo in slišimo, zato, ker tega še nobeno oko ni vidilo, nobeno uho ni slišalo, in tudi nobeno človeško serce ne zapopadlo, kakšno plačilo je Bog pripravil svojim služabnikom.

Tudi jaz ne vem, kaj so prav za prav nebesa, in tudi nimam besedi, da bi vam nebeško veselje jasno popisal; vendar naj vam, na današnji praznik vsaj nekaj od njega govorim, po tem bote lahko sami sodili, da je plačilo Gospodovih služabnikov neizrekljivo in neskončno veliko.

Gospod sam pa naj razsvetli naše serca, da spoznamo, kaj da nam gre po smerti pri njem pričakovati!

R a z l a g a.

Ako se zmišljamo Adama in preudarjamo s sv. Krizostomom, kako neznansko radodarnega se mu je Bog skazal, ko še nobene službe ni bil od njega prejel, iz tega lahko sklepamo, da bo neizrekljivo veliko plačilo še le svojim zvestim služabnikom dodelil. Že pred Adamovim stvarjenjem je bil čudopolni sklad veseljnosti dodelan, in s tolikimi lepotijami in krasotami napolnjen, da se gotovo Adam, ko je svoje oči odperl in vse to pervikrat ugledal, z začudenja in stermenja ni zavedel, in rekel, kakor David: „O Gospod, kaj je človek, da se ga spominjaš, ali Sin človeški, da ga obiskuješ?“ Pervi zrak, ki ga je Adam v se dihal, napolnjen je bil z dišavami in vonjavami rajskih zelišč in cvetlic. Pervo, kar je vidil, bil je višnjevi nebesni strop, razsvetljen od solčnih žarkov. Tla, na ktere je pervikrat stopil, bile so s pisanimi rožicami pokrite, in nad njegovo glavo so migljale nebeške luči. Kamor se je ozerl, povsod je viselo najlepše sadje mnogoverstnih dreves. Pticev petje in žvergolenje je razveseljevalo njegove ušesa, živali bile so mu pokorne in ležale pred njegovimi nogami. Z malo besedami: Vse naredbe stvarjenja so bile v njegovo

razveseljevanje pripravljene, vse njegovi službi podveržene. Ta prevelika radodarnost božja proti Adamu, pravim, nam spričuje, da mora plačilo svetnikov v nebesih še neskončno večje biti. Zakaj če je Bog Adamu tako velike dobrote skazal, predno je Adam kaj dobrega in dopadljivega storil, kaj bo še le tem dal, ki so vse svoje življenje Njemu v službo posvetili? „Če je Bog tako dobroten v darovih“, pravi nek sv. mož, „kako radodaren bo še le v plačilih!“ Adam še ni čisto nič zaslužil; ni še ne roke, ne noge za božjo čast premaknil, ne enkrat k Njemu v nebesa zdihnil, in vendar mu je ves mirni svet z vsem bogastvom in veseljem podaril. Kakošnih zakladov in vžitkov bo pa še le svojim zvestim služabnikom v nebesih dal, ki so, naj bi mu dopadli, toliko grenkost in zopernost preterpeli, ki so se do smerti s peklensko hudobo serčno vojskovali, svoje meso križali, svoje ude mertvičili, poželjivost zmagovali, in iz ljubezni do Njega vse svoje imetje ubozim razdelili? — „Da, res, če je Bog tako dobroten v darovih, kako radodaren bo še le v plačilih?“

Da bo to plačilo izvoljenih v nebesih neizrekljivo veliko, lahko se še iz tega prepričamo, ako premislimo, kako velike dobrote Bog celo svojim sovražnikom, to je: grešnikom na svetu delf. Kaj ne, solnce dan na dan vzhaja in zahaja ne le za pravične, ampak tudi za grešnike; želiščem pravičnih in krivičnih daje gorkoto in rast, kakor daje dežju rositi na polje pobožnih in hudobnih. Reke in morje rodé brez števila rib, v zraku se valí mnogotero tičev log, in germovje plodí brez števila žival, polje, travniki, verti in nogradi rodé živež, iz oserečja zemlje se kopa zlate in srebro; — in ali mar ne služi vse to pravičnim, kakor hudobnim, ja, bi rekel, še bolj božjim sovražnikom kakor njegovim prijatlom? Ako je pa Bog na svetu tako dobroten do svojih zaničevavcev, kako radodaren mora še le biti v nebesih do svojih prijatlov? Če srečo in bogastvo daje tem, kateri mu ne le služijo, temuč mu še sramoto delajo, kaj potem čaka še le tiste, ki so mu z dobrimi deli in čednostmi noč in dan služili? „Kaj bo dal tem, ki jih je za življenje odločil“, pravi sv. Avgustin, „če že tem toliko dá, ki jih je za smert namenil?“ Tako je sklepal tudi sv. Fulgenci, ko je vidil v Rimu slavni vhod imeti kralja Teodorika. Ogle-

dovavši nekoliko časa z začudenjem blesk te slovesnosti in lepoto kraljevih spremljevalcev, vidivši bogato ozaljšane ceste in hiše, ter slišavši veseli vrisk in ukanje neprezirljive množice, zarpije: „Oh, kako lepo mora biti nebeški Jeruzalem, če se že pozemeljski Rim v toliki svetlobi blisketa!“ Če Bog že na svetu toliko čast uživati daje tistim, ki nečimurnost ljubijo, kakšno je še le v nebesih tistim prihranil, ki so čednost in resnico ljubili? Spominjajoč se te nebeške časti prav zdihuje sv. Ignacij, rekoč: „Kako ostudna je zemlja, če nebesa ogledujem!“

In prav je imel sv. Ignaci. Zakaj svet pač v resnici ni nič drugega, kakor hiša žalovanja, kjer vboji Adamovi otroci nesrečni greh svojih prvih staršev objokujemo; je borišče, kjer se moramo noč in dan z vidnimi in nevidnimi sovražniki bojevati; je bolnišnica, kjer vsi na posteljah ječimo, in nas zdaj ta zdaj druga nadloga tare; je ječa, v katero smo zaradi svojih grehov vsi obsojeni, in kjer moramo tako dolgo ostati, dokler nas smert zaporedama, danes mene, jutri tebe, odpelja. Vendar moramo pa spoznati, če nočemo Bogu nehvaležni biti, da nam več dobrega skazuje, kakor smo vredni. Ako nam pa Bog že na tem plujem kraji pregnanstva toliko dobrega delf, kaj nam je še le na domu pričakovati? Če je tako milostiv z nami, dokler se še na borišču vojskujemo, kaj nam je pričakovati, ako boj preterpimo in zmago zadobimo? Če je v tej pozemeljski bolnišnici proti nam toliko mil in radodaren, kakšno neizrekljivo veselje nam bo pripravil, kedar bomo pri mizi, pri njegovem svatovskem obedu sedeli? „Če nam toliko in kaj tako velikega dodeluješ v ječi“, pravi sv. Avguštin, „kaj nam boš le dodelil v svoji gosposki dvorani?“ Vse to sklepa že naša pamet, ter iz tega lahko spoznava, kako veliko mora biti plačilo izvoljenih.

Da bomo pa spoznali, koliko so nebesa vredne, premislimo ceno, s katero so jih služabniki božji kupili! Saj vemo, kolikor večjo ceno ima kaka hiša, ali njiva, ali nograd, toliko več, pravimo, mora vredna biti. Kdo bi izreči zamogel, kako visoko se svetniki nebesa cenili in kako drago jih kupili? Koliko truda in potu so preterpeli, da so jih nase potegnili? Na milijone marternikov je svoje pemoženje ter kri in življenje

z veseljem za nje dalo; sv. Lorenc svoje na rajžnu opečeno telo, sv. Jernej svojo kožo, sv. Pavel svojo glavo, sv. Agata svoje persi, sv. Polona svoje zobe, in drugi sopet svoje roke in noge. Ali pa je na svetu kaka stvar tako draga, da bi kateri pameten človek za njo ne le svojega premoženja, ampak še celo svojo glavo dal? Iz tega pa sklenite, koliko morajo nebesa, gledé na terpljenje maternikov, vredne biti. In če njim ne verjamete, vprašajte Sinu božjega, in On vam bo povedal, koliko da so Ga nebesa stale. Da sem vas zgubljene, poreče, od nebeškega Očeta sopet kupil, sem celih 33 let toliko zopernost in težav prestal, da se ne dá izreči. V največi revščini in v vednem preganjanji sem živel; svojo glavo sem dal, da so mi jo s ternjem bodli in kronali; svoje roke in noge, da so mi jih z žebli prevertali, svoje ramena, da so mi težek križ zadeli, svoje serce, da so mi ga s sulico prebodli, vse svoje telo, da je bilo od hičev razmesarjeno; na križu sem v največi sramoti med razbojnikoma umerl. Z malo besedami: Dal sem vso svojo kri, ktere je že ena kaplja več, kot tavžent svetov vredna, da bi vam zaperte vrata v nebesa znovič odklenil.

Zdaj veste, ljubi moji! po koliki ceni so ne le svetniki, ampak s koliko je celo Sin božji nebesa odkupil. Če se pa vrednost kakšne stvari po visokosti cene spoznava, morajo torej nebesa, ki so s toliko ceno odkupljene, neizrekljivo velika dobrota biti, kakor mora tudi plačilo, ki ga imajo zvesti služabniki božji pričakovati, tako veliko biti, da ga mi s svojim umom nikdar zapopasti, in tako še manj z besedo izreči ne zamoremo.

V oziru na to plačilo mislim, da smem še to pristaviti, da ga ne bo samo duša, ampak ga bo tudi telo vživalo. To lahko sklepamo iz prevelike in prečudne skerbности, ki jo ima Bog za naše telo, in iz mnogoterega veselja, ki ga je našim peterim počutkom že na svetu pripravil. Naše truplo je ne le umerljivo, temuč je tudi, kakor nas skušnja vsak dan uči, Bog vé, koliko revam in nadložnostim podverženo ter s pozemeljskimi červi v tako tesni zvezi, da jim je na zadnje za živež.

Vkljub tega pa ima vendar Bog neizrečeno veliko skerb za naše telo. Ves svet je njemu v prid vstvaril, in vse stvari mu služijo, nekatere, da ga preživljajo, druge, da ga oblačijo, druge, da ga razveseljujejo, in sopet druge, da so mu v zložnost. In akoravno peteri počutki po smrti zastanejo; akoravno jezik, oči, ušesa in drugi udje trohljivosti zapadejo, vendar se na svetu po božjih naredbah na mnogotere viže razveseljujejo.

Ali pa mar iz tega ne bomo sklonili, da bo Bog v svoji dobrotljivosti našim telesom, kedar se bodo sodnji dan sopet z dušami sklenile in ž njimi vred šle v nebesa, še brez vse primere večje veselje, kakor ga semtertje na svetu uživajo, dal uživati v plačilo vsega tega, kar so na svetu za čednosti in dobre dela z dušami vred preterpele? O presrečne oči, kako se bote v nebesih veselile, ko bote Boga z obličja v obličje gledale, in nad lepoto nebeškega Jeruzalema stermele!

O presrečne ušesa, kako prijetno vam bo delo, ko bote hvalne in zahvalne pesmi angelov in svetnikov poslušale! Saj, če že na svetu, kjer prav za prav pravega veselja nikjer ni najti, marsiktera bogoljubna duša celo v terpljenji in v največih bolečinah neko notranjo tolažbo vživa, da na ves bol pozabi in ga ne čuti; če je duša sv. Lorenca med tem, ko so ga na goreči žerjavici pekli, s tolikim nebeškim veseljem bila napolnjena, da se mu je živo oglje zdelo lepodišeče cvetlice; če duša sv. Ignacija Lojolanskega tistega veselja, ki ga je v železji okusila, ni hotla za vse posvetne sladkosti zamenjati, kaj moremo potem družega misliti, kakor to, da bodo te in enake duše v nebesih v plačilo za svoje zasluge kakor v morji veselja in radost vtopljene? „Gospod“, pravim s sv. Avguštinom, „če je že tako sladko za te jokati, kako sladko še le bo, s tebo se veseliti!“

Torej veselite in radujte se, ki iz ljubezni do Kristusa in za pravičnosti voljo preganjanje, zaničevanje in zasramovanje terpite! Veselite in radujte se, ktere vas božja previdnost z boleznimi, s križi in s terpljenjem, z revščino in s stiskami obiskuje, ki pa vse to z vdanostjo v voljo božjo prenašate,

vaše plačilo bo obilno v nebesih! Saj, naj bi nam Kristus tega tudi s svojimi besedami ne bil obljubil, vendar bi tega plačila smeli pričakovati že zavoljo dobrot, katere Bog na svetu pravičnim, kakor grešnikom skazuje, nam jih ne le na duši, ampak tudi na telesu deli. Česar nam je radodarni in mili Bog do zdaj brez našega zasluženja dobrega storil, pravi sv. Evzebi, to naj nas poterdjuje v prepričanju, da imamo vprihodnjič neizmerno veliko plačilo v nebesih pričakovati.

S k l e p.

Ali pri tem, kristjani! nikarmo pozabiti, da je to plačilo le zvestim služabnikom in služabnicam obljubljeno. „Pokličite delavce, in daj jim plačilo“, pravi hišni gospodar v svetem evangelju. Le delavec, ne pa postopač, je vreden plačila. Svetniki in svetnice božje, katerih spomin danes združeno obhajamo, so le zavoljo svojega dela in zaslužka nebesa v plačilo prejeli. Ako hočemo še mi za njimi v nebesa priti, ne smemo se dela in terpljenja zanje ustrašiti. Torej delajmo in terpimo v službi božji, dokler je dan, in predno nas objame noč, ko nihče več delati ne bo mogel. Po prestali pezi in vročini dneva pa bomo na večer, ko se nam bo za goro pomaknilo solnce našega življenja, sami skušali, kako veliko bo naše plačilo v nebesih. Vsi svetniki in svetnice božje, prosite za nas, da ga dosežemo! Amen.

Pridiga v dan spomina vseh vernih duš.

(Obhod okrog grobov; gov. —f—.)

„Ura pride, ob kateri bodo vsi, ki so v grobeh, slišali glas Sinu božjega in bodo prišli, kateri bodo dobro delali, v vstajenje življenja, kateri so pa hudo delali, v vstajenje obsojenja.“ Jan. 5, 28, 29.

V v o d.

Danes je dan spomina vseh vernih mertvih ali vernih duš dan. Že sinoč se je sveta cerkev v černo zagernila, ter pričela duhovno opravilo za verne duše v vicah. Po mnogih krajih hodijo ljudje z duhovščino vred v procesijah na pokopališče, in molijo in pojejo in jokajo po grobeh. Tamne megle na nebu visé, ravno kakor bi tudi nebo žalovalo in jokalo nad mnogimi pokopališči in nad obilnim številom merličev po pokopališčih, in nad obilnim številom živih ljudi, ki hodijo in klečé po grobih, in že tudi smertno kal (kalico) prenašajo v sercu. In merzla sapa piha skoz drevje in veje, ravno kakor bi zdihovala nad merjenjem ljudi, in odmerlo velo listje siplje na hladno zemljo. Oh, to je žalosten dan! in nobeden dan v letu ni toliko oči v solzah, kakor ta dan! Tudi ti, ljuba duša! morda jokaš zavoljo umerlega očeta ali matere, brata ali sestre, deteta ali prijatla; morda objokuješ clo več kakor enega svojih ljubih? Če pa še nobenega nimaš na unem svetu, kateri ti je bil ali zavoljo žlahte ali storjenih dobrot posebno pri sercu, vstopi se v mislih na svoj lastni prihodni grob, in jokaj, o človek! sam nad seboj. Kedar skončaš svoje tužno premišljevanje in žalovanje, in se ljudje polagoma razidejo, da pokopališče spet prazno ostane, bom imel jaz s teboj še nek poseben obhod ali procesijo ob grobih. Kar boš hudega vidil in slišal, varuj in ogibaj se ga; kar boš dobrega zvedel, ohrani in posnemaj, da kedar pride ura, ob kateri bodo vsi, ki so v grobih, slišali glas Sinu božjega, prideš tudi ti v vstajenje življenja!

Razlaga.

1. Najpoprej te peljem k grobu bogatega moža. Njegovi sosedje so si ga bili v župana zvolili zato, ker je bil bogat, in ker so ljudje tistega kraja imeli bogastvo za najlepšo čednost. Bogat pa je postal po raznih potih; bil je prebrisan in zvit, in je zasmehoval tiste, kateri so rajši kak dobiček zgrešili ali rajši kako škodo terpeli kakor pa grešili. Deželski gosposki se je vedno prilizoval, jej k vsemu prikimal; zakaj neizrečeno se je bal deželske gosposke. Boga pa se ni clo nič bal; pri vsem tem pa je včasih vendar le hodil v cerkev, da bi se ljudje nad njim, ne razgledovali in ne spodtikali, da s tim skazuje Bogu že zadosti časti. Mnogim ljudem je res pomagal, da jim je bila pravica spoznana; toda le takim, kateri so se mu hvaležne skazovali ali pa so mu bili kaj v žlahti. Revežev in beračev pa nikakor ni mogel terpeti; tudi mu nikakor ni bilo po volji, ako je v pričo njega od smerti kdo govoril. Ko je pa vendar le moral umreti, zdelo se mu je, kakor bi hudoba stala pred njegovo posteljo. Ne vem, koliko je resničnega pri tej povesti; ljudje le radi več povedo, kakor je res; to pa vem, da je imel vsemu temu vkljub prav imeniten pogreb. Kar je bilo le koli imenitnih ljudi v tistem kraju, spremljevali so merliča, in clo šolarji so morali za pogrebom. Jokanja ni bilo viditi in žalovanja ni bilo čuti pri tem pogrebu; zadosti ga je bilo že poprej, dokler je bogatin še živel. Jokale in žalovale so sirote in vidove, ktere je bogatin zatiral; jokal je ubogi kmetič, kteremu je bogatin njivo prodal, ker mu dolga ni imel s čim poplačati in ker se je njiva stikala z bogatinovo njivo. Njivo je bogatin res prav v ceno dobil; ljudje namreč si niso upali se zanj pogajati, ker so vidili, da je bogatemu županu po volji. Njive scer ni mogel seboj vzeti, ko je umerl in tudi drugega krivičnega blaga ne; vzel pa je seboj v večnost strašni dolg na vesti, in njegova duša je bila več kot enkrat vpisana v dolžne bukve peklenskega gospoda. Kaj ne, ljubi kristjan! da bi ti ne hotel ležati na njegovem mestu?

2. Ne daleč od njega počiva oštir. Umerl je nedavno za vodenico. Pri njem se je shajala najporedniša druhal iz cele vasi tudi pozno v noč in clo med službo božjo v skrivnem

zadnjem koncu hiše, da bi jim gosposka na sled ne prišla. Da bi tem rajši hodili, jih ni le gostoval, ampak je tudi z njimi igral in marsikak ples naravnal. Podkupil je župana, ter mu tu in tam pošiljal najboljše kapljice, katero je v bramu imel, da bi ga oglušil in oslepil, kedar je o prepovedanem času mlade ljudi v hišo sklicoval, da bi jih razveseljeval s pijačo in plesom. Ob zapovedanih postnih dneh ljudem meso pripravljati in mesne jedi je bil oštir kar naglo pripravljen. Mladim fantalinom (šterkovcem) je prav povoljne svéte dajal, ter jim rekel temu in unemu: „Pravi bedak si, da ves svoj zaslužek svojemu staremu odšteješ; mar bi sam sebi kaj privoščil!“ Namesto gotovega denarja je od njih prav rad jemal tudi žito, maslo, jajca in druge enake reči, ktere so doma staršem skrivši odnašali. Je ktereга vpiljanil že do dobrega, je le še vanj silil in mu rekel: „Kaj ne, zdaj pa še eno mero najboljšega?“ V vino je metal vsakoverstno zblodo, da bi se mu ne poznalo, kako slabo da je, s svojimi najzvestejšimi tovarši in vsakdanjimi pivci je zaničeval in zasmehoval sveto vero in duhovščino, sosebnó domačega duhovnega gospoda, ker ni hodil po pivnicah in kerčmah, in ker se je takim razvadam vstavljal in kar skerben pastir si prizadeval, mlade ljudi odvracévali od pijančevanja in vasovanja. Oštir je zdaj mertev; njegove hčere so bile zapeljane vse, nobena se ni pošteno omožila; njegovih sinov se eden klati po svetu, drugemu bodo o kratkem hišo prodali. Oštir pa leži zdaj v grobu. Ko je umiral, bilo mu je neizrečeno tesno pri sercu, in njegova duša je morala stopiti pred sodni stol tistega, kateri se je tolikanj trudil in je tolikanj terpel, da bi rešil duše, ktere je brezvestni oštir v pogubljenje gonil z vinom in plesom in prilizovanjem. Judež je nedolžno kerv za dnar prodal, oštir pa duše zapeljeval (pogubljeval) za dnar. Zato pa tudi tuli oštir na ravno tistem kraju, na katerem Judež škriplje z zobmi. Kaj ne, kristjan! da bi ti ne ležal rad zraven njega? — Memo grede pa opomnim, da pri tem premišljevanju nikogar ne smemo prenaplo obsoditi, in misliti, ta ali uni je tudi tak zato, ko je župan ali oštir; zakaj tudi med župani in oštirji se znajde veliko poštenih mož.

3. Zdaj pridemo do drugega groba. V njem leži zapeljivec, kateri je dekliča v nesrečo pripravil. Bila je deklič poprej pridna in poštena, pa jo je premotil z obetanjem, da jo bo vzel. Stan, v kterege je prišla, prinesel je nezmerno žalost v hišo; skor dan na dan je bilo ondi čuti očitovanje, zmerjanje, jokanje. Oče je preklinjal svojo hčer in njenega zapeljivca, je razsajal in razgrajal in pijančevati začel v svoji zamerzi (nejevolji), bratje in sestre so se sramovali sramote sesterne, in se pred prag niso upali; mati je bolehalo in hiralo in umerla od same žalosti. Pozneje je še več otrok imela; zapeljivec pa jo je zapustil, in se drugam obernil in se druge lotil. Deklič je bila zdaj spridena in ni več h kruhu prišla, in je živela revno življenje v sramoti, siročini in razuzdanosti. Ker se je pa sama od Boga obernila, tudi svojih otrok ni za Boga izredila. Njeni sinovi so postali zapeljivci, pijanci, in ker z denarjem niso shajali, talje; eden je zapert. Hčere pa so živele, kakor je mati živela s tim razločkom, da so se bolj zgodaj in bolj prešerno prijele razuzdanega življenja. — Tako se je v tistem kraju po prvem zapeljivcu zaleglo celo gnjezdo spride, hudobije in pohujšanja, ktero se ne da več zatreti in pregnati. — Včasih, kedar se je znašel zapeljivec v sredi svojih tovaršev, so eden drugega pregovarjali, da je s smertjo vse pri kraju, in da je pekel in večnost le prazno strašilo. V svoji posledni boleznì se ni pustil previditi s svetimi zakramenti. Ko mu je duhoven prigovarjal, obernil se je v steno, in tisto noč pred svojo smertjo je izustil grozovito preklinovanje in zraven pristavil: „da bi me že le kmalu konec bilo!“ — Molil je morda duhoven tudi pri njegovem pogrebu: „Gospod, daj mu večni mir in pokoj, in večna luč naj mu sveti!“ Toda za takega človeka ni miru in ni pokoja na vekomaj ne; in drugi ogenj, kateri tudi ne ugasne, mu bo svetil, nikar pa večna luč!

4. Blizo tam počiva zapeljano dekle, ktero mu je v pregreho služilo. Bila je kerščena, po svetem kerstu v božji tempelj posvečena, in ta tempelj božji je omadeževala in oskrunila z najostudnišo pregreho. Nesramni udje zdaj v grobu ležé; ne morejo se več gibati in ganiti; gnjiloba razjeda telo,

ktero je že v življenju nagnjusno postalo in se prezgodaj postaralo po razuzdanem življenju. Nikakor pa se ne postara in ne umerje prekletstvo žalostnih staršev, prekletstvo osramotenih bratov in sester, prekletstvo njenih spridenih otrok, prekletstvo božje zavoljo greha in pohujšanja — in noben červ ne razjé tega prekletstva!

5. Zdaj pridemo na grob priprostega, tihega moža. Bil je pobožen in bogaboječ; v miru je živel s svojimi domačimi in s svojimi sosedi; otroke je lepo redil, da so zdaj delavni, bogoljubni in prijazni ljudje. Beračem, ki hodijo od hiše do hiše, ni sčer obilno delil; tem rajši pa je uboge in potrebne ljudi sam po hišah iskal in podpiral. Kakor angela iz nebes so se ga obveselili ubožčiki in siromaki, kedar je med nje stopil; s priserčno ljubeznivo besedo in radovoljnim darom je tolažil njih siročino, je včasih samemu sebi kaj pritergal, da jim je več dati zamogel; in kedar drugega ni mogel pomagati je vsaj „jokal z jokajočimi“. Po vasi niso veliko govorili od njega, in če je kdaj v pivnici beseda nanj naletela, so ga pivci imenovali le svetohlinca in ga zasmehovali, da svoj denar na berače obeša, namesto da bi samemu sebi kaj boljšega privoščil. Ko je umerl, ni šlo dosti imenitnih ljudi za pogrebom; toda v marsikteri revni hiši sta britko jokala kaka revna ženica ali kak prileten bolehen mož, ko mu je zvonilo smertno uro, in sta rekla: „Oh, da bi bila rajši midva umerla namesto njega; popolnoma vžaljeno nama je zdaj naju življenje!“ Vsi sploh pa so rekli: „Verli mož je umerl!“ In sosed, kateri je sčer silo plašen in se sosebno merličev neznano boji, je rekel: „Pri tem merliču bi si upal čisto sam cuti vso noč, in bi se kar nič ne bal!“ Bela bleda vertnica raste zdaj na njegovem grobu. Posadila jo je devica, ktero je mož v hišo vzel kot nježno dete (v otročjih letih). Ker je mater zgubila, in je oče pijančeval, otroke pa zanemarjal, spomnil si je mož, da je kerstni boter dekličini, in kaj da je zanjo obljubil v cerkvi. Ravno zato jo je v hišo vzel in izredil za molitev, delavnost in pobožnost. Rad bi jo zdaj v službo vzel, kdor jo pozna. Ker je sramožljiva in se ljudem rada ne nastavlja na oči, šla je o nekem deževnem jutru na pokopališče, da bi vertnico posadila na grob. In cvetlica se je pri tem napila bladnega

dežja in njenih vročih solz. Bledo pa ljubeznivo se zdaj razcvita, obdana od ternja in zelenega perja se po križu razpenja — pohlevna podoba nedolžnosti, zvestobe, hvaležnosti, ljubezni in žalosti!

6. Nekoliko naprej leži vidova. Reven križ brez imena je postavljen na njen grob. Ne bom vam popisoval na dolgo in na široko, kako se jej je godilo; v kolikih stiskah se je znašla, in koliko krivico je terpela, ker se nobeden ni zanjo poganjal in potegoval; kako so jej starejšega sina na vojsko vzeli, in stara slabotna reva ni mogla, več sama obdelovati svojega polja; kako so jej pahišvo prodajali, ker ni imela s čim plačati dolga, kterega jej je bil zapustil nje pokojni mož; kako da jo je mogla na zadnje soseska preskerbeti, ker je dolgo bolehal in bolna ležala; kako gerdo da so pri tem ž njo ravnali, in koliko grenkih besedi je mogla preslišati, ter očitovanj, da mora soseska tolikanj zanjo plačevati in da tako dolgo ne umerje; kako da je nje sin malo poprej, preden je vojsko dostal, za grižo umrl; in kako da je bila na zadnje o najhujšem napadu njene boleznj prenesena v drugo hišo k drugemu sosedu, kteri se je zavezal, jo bolj po ceni prehraniti; in kako da je kmalu na to umirati začela. Ona pa pri vsem tem ni dosti tožila in žalovala, temveč je pri vsakem terpljenju proti nebu obračala svoj pogled in zdihovala: „Gospod, ne kakor jaz hočem, temveč kakor ti hočeš!“ Veliko let že ni bila vžila nobenega pozemeljskega veselja. Še clo na misel jej ni prišlo, da bi tudi za njo zamogli priti še kdaj veselejši časi; tako močno se je bila že privadila terpljenja. Kdo je torej v stanu popisati veselje, kterega je občutila, kedar jo je smert rešila iz pozemeljske ječe, in je njena duša k Bogu hitela!—Enako se dvigne zaperta postojna veselo proti solncu, kedar je prostost zadobila; enako hiti proti ljubljenu domovju vjeta golobica, kedar jej mila roka fofuti razveže in jo iz zavora spusti! — Oh koliko rajsko veselje je zalivalo to dušo, v dolgem vročem ognju nadlog prevarjeno (pretopljeno) v čisto zlato pred Gospodom, kedar jej je dovoljeno bilo gledati Boga v njegovem nebeškem veličastvu in v njegovi sladki ljubeznivosti, in kedar je po prestanem terpljenju zdrava in vesela

spet našla vse, kateri so jej bili kdaj ljubi in dragi v sedajnem življenju!

7. Še je več grobov in v grobeh teles ljudi, od katerih bi se lahko povedalo to in uno. Pa ti jih ne bom razkazoval, ampak te peljal naravnost do novega groba, krog katerega se ovija venec iz zelenega beršlina in pisanih cvetlic. V grobu počiva deklica pri 14 ali 15 letih. Nalezla je legar (vročinsko bolezen), ko je v domači hiši stregla bolni dekli, ktera je bila prva obolela za isto boleznijo. Deklici se je smilila revna dekla, torej je priserčno prosila svoje starše, da bi bolne dekcle ne odpravili od hiše, in se je ponudila za bolno deklo opravljati vse dela. Pobožna deklica je to tudi res storila, ob enem pa dekli stregla, in pri njej čula in jej iz bukev naprej molila. Dekla je spet ozdravela, hči pa dobila ravno to bolezen; in deveti dan je umerla, ravno kakor da bi jej bil hotel Bog v plačilo dati najžlahnejšo smert, ter smert za bližnjega. — To žlahno djanje si globoko vtisni v glavo in serce, o kristjan! in kedarkoli si nanj spomniš, moli in prosi Boga, da tudi tebi da enako ljubezen do bližnjega!

S k l e p.

Skončala sva zdaj naju obhod krog grobov; pa nikar še ne hodi s pokopališča, temveč še nekoliko premišluj, kar si videl in slišal, in to kar ti morda še samo pride pred dušo. Morda ti tudi še kako posebno notranjo pridigo naredi tvoja vest, resnobno in opominovavno in svarivno ali pa tolaživno, kakoršne koli ravno najbolj potrebuješ. Poslušaj svojo vest tako dolgo, kakor dolgo ti prigovarja; obljubi in skleni kaj storiti, kar ti bo v blagor zaleglo, ko bo telo v grobu ležalo; in zraven še moli, da se sklep tudi v djanji zverši. Če ti pa nič primerne ne pride v glavo, ti bom jaz povedal še nekatere besede, v ktere zamoreš vtopiti svoje misli. V skrivnem razodenju (20, 12.) piše sv. Janez: „In sem videl mertve, velike in male stati pred sedežem in (mnoge) bukve so se odperle; in druge bukve so se odperle, ktere so (bukve) življenja; in mertvi so bili sojeni po tem, kar je bilo zapisano v bukvah, po svojih delih.“ Prevdari, kaj je že zdaj zapisano

o tvojem življenju v teh bukvah, in kaj misliš še posibmalo vanje zapisati dati, in kakšna sodba se bo iz njih nazadnje čez tebe govorila. To prevdarjaj; tvoja vest k temu gotovo ne bo molčala, temveč ti na dan znosila in očitovala marsiktero staro reč, ktero bi rajši za vekomej pozabil, ko bi to mogoče bilo, jo pozabiti. Toda to nič ne škoduje; naj te le biča tvoja vest, da modrejši postaneš. Kedar je duša vsa obdana od groze in kesanja in poniževanja in od solz premočena, rada sprejema božjo besedo, in božja beseda v njej kalí in zori v veri do ljubezni, in iz ljubezni do lepega pobožnega keršanskega življenja. Glej, o človek!, zdaj si še živ, enkrat ne boš več (živ); bodi toraj moder in previden, in dokler je še dan, poskerbi si mehko posteljo pod zemljo, v grobu, sladek mir in pokoj, in častitljivo vstajenje na sodni dan! Amen.

Pridiga za 22. pobinkošno nedeljo.

(Šestnajsta liturgička pridiga; gov. J. S.)

„Čegava je ta podoba in napis?“ Mat. 22, 20.

V v o d.

„Čegava je ta podoba in napis?“ Tako je baral Jezus Farizeje in Herodijane, ki so ga prišli skušat. Hotli so ga v besedi vjeti, da bi ga, kakor bi rekel, ali pri cesarju, ali pri Judovskem ljudstvu zatožili. Jezus dobro spozna njih hudobo, zato rej jim reče: „Kaj me skušate hinavci? Pokažite mi dachni denar!“ In oni so mu podali denar. In Jezus jim reče: „Čegava je ta podoba in napis?“ Mu rekó: „Cesarjeva.“ In Jezus jim reče: „Dajte torej cesarju, kar je cesarjevega, in Bogu, kar je božjega.“

Kristjani! Kaj se vam zdi, čegava podoba je pa naša duša in čegav je ta napis? Mar ni ona božja podoba? Ali ni podoba, ktero je barvala Jezusova rešna kri? Ali ni naša duša podoba, za ktero je edinorojeni sin božji svoje življenje dal? Ni lepšega na svetu, ni drajšega, kakor je človeška duša.

O kako lepo se sveti, kedar je v gnadi božji! Ona je veselje nebeškega Očeta, nevesta Kristusova, prebivališče sv. Duha. Ona je prijateljica angelov božjih, Marije device in vseh nebeških svetnikov in svetnic. Ni za bogatije tega sveta, tudi ne za vse posvetne zaklade, Kristus dal svojega življenja, ampak za neumerljivo človeško dušo. In da ta Jezusova nevesta na potu tega življenja ne opeša, zapustil jej je nebeški ženin sedem živih studencev, ki jej moč dajejo zoper njene mogočne sovražnike, da srečno pride k Tistemu, čegar podoba je.

V versto teh sedmerih studencev spada tudi zakrament sv. zakana. In ker sem vam obrede pri drugih sv. zakramentih že razložil, pridejo torej danes na versto „obredi sedmega sv. zakramenta, namreč sv. zakona“. Od tega sv. zakramenta z božjo pomočjo danes. Pripravite se!

R a z l a g a.

1. Zakrament sv. zakona je nerazvezljiva zvez, s katero se dvoje nezavezanih keršanskih ljudi, en možki in ena ženska po postavi božji vzemeta in zaročita, da bi jima Bog po tem zakramentu gnado dal, v svojem zakonskem stanu do smerti pobožno živeti, in svoje otroke po keršansko rediti.

a) Sv. zakon je že v paradizu Bog sam postavil, ktere ga je po tem Kristus v zakrament posvetil. Sv. zakon je torej nekaj svetega in se mora tudi sveto obhajati; zatorej je tudi sveta cerkev marsiktere lepe obrede pri tem zakramentu vpeljala.

b) Že prvi kristjani niso nobene ženitve brez dovoljenja in blagoslova duhovnov sklenili. Ravno tako se tudi še zdaj ženin in nevesta v cerkev podasta, da tukaj vpricho Boga in njegovih svetih angelov, vpricho svete cerkve in za to najetih prič, skleneta zavezo, katero bo le smert razvezala.

c) Nevesta, ktera je še svojo nedolžnost ohranila, nosi venec na glavi. Ta šega je bila že pri ajdih in Judih v navadi; in že prvi kristjani so vončike rabili, ki so jih iz najlepših in dišečih cvetlic spleтали. Toda še le v cerkvi jih je duhoven na glavo deval, kar se je kronanje ženina in neveste imenovalo.

d) Pred altarjem duhovnik še enkrat opominja ženina in nevesto težkih dolžnosti, ktere bota s tem zakramentom prevzela. Obljubi jim pa tudi nebeški blagoslov, če bota svoje dolžnosti zvesto spolnovala. Opominja pa pri tej priložnosti duhovnik tudi trikrat vse pričujoče; če kdo kaj zoper ta zakon vé, mu sv. katoliška cerkev ukaže, da naj pové.

e) Ako nobenega zadržeka ni, praša duhovnik ženina in nevesto, če tudi v zakon privolita; ker brez tega privoljenja, se zakon ne more skleniti.

f) V znamenje zakonske ljubezni in zvestobe si zakonska perstane in roke podasta. Kaj perstan pomenja, pové duhovnik rekoč: „Kakor je perstan okrogel, ter nima konca ne kraja, tako naj tudi vajna ljubezen in zvestoba, ktero sta si tukaj obljubila, brez konca bo, in vajni zakon v imenu in k časti Njega nerazločljivo sklenjen ostane, ki nima začetka ne konca v imenu Boga.“ Že pri nevernih Rimljanih je bila navada, da je ženin po obljudi v zakon nevesti perstan poslal. Ta perstan je bil železen, berž ko ne v znamenje terdne zvestobe. Toda že sv. Klemen iz Aleksandrije dovoli zlat perstan, ko pravi: „Mož naj ženi da zlat perstan, ne za zunanji kinč, temuč naj ž njim domače reči, ki se nevesti izročé, pečatijo.“ Tedaj zakonski perstan ni bil samo znamenje zakonske zvestobe, temuč tudi pravic gospodinje.

Spomnite se torej, ljubi zakonski! zakonske zvestobe, ktero ste pred oltarjem eden drugemu obljubili, kedar koli ta perstan pogledate. Naj vas opominja pa tudi devete božje zapovedi: „Ne poželi svojega bližnjega žene.“ Ohranite tudi čisto serce, ker blagor jim, ki so čistega serca, zakaj Boga bodo gledali.“ Blagor vsem zakonskim, ki imajo v tej reči čisto vest; pa gorjé, trikrat gorjé takim, ki svojo obljudo prelomijo in toliki sveti zakrament z nezvestobo oskrunijo. O ljubi moji! to je strašen greh! Če so že ajdje in Judje take s kamnjem pobili, sami lahko presodite, kako ojster mora še le odgovor biti pred pravičnim sodnikom za kristjane, ki kaj tacega uganjajo. Oh ohranite vselej zakonsko zvestobo; pa tudi 2. pomagajte eden drugemu, saj to pomenja

a) podaja zakonskih rok. Kaj podaja rok pomenja, razložé nam duhovnikove besede: „Vaše v roke seganje pomenja, da vidva v pričo Boga kakor prisežeta, da ne bota v nobenísili ali britkosti tega življenja eden drugega zapustila, timveč ~~zvesto~~ skupej ostala, dokler vaju smert razloči.“ Roko dati ali v desno seči, bilo je že pri Judih in pri kristjanih v navadi. Tako je Raguel svojo hčer mlademu Tobiju izročil, in nje ~~desnico~~ v ženino~~vo~~ položil, rekoč: „Bog Abrahama, Izaka in Jakopa bodi z vama in naj razlije svoj sv. blagoslov čez vaju.“

b) To v rokeseganje naj vas vedno opominja, da vedno pomagata eden drugemu, ker človek sam za se ne more vsega storiti. Zakonski stan je podoben jarmu. En sam ga ne more nositi, ~~zatorej~~ se moreta oba združiti, da jima bo lažej nositi svoj jarm, svoje križe in težave. Tako v časnih rečeh, posebno pa v dušnih; da eden družega podučujeta, svarita in opominjata. Posebno pa naj zakonska eden z drugim poterpita, eden za družega molita. Lep izgled poterpežljivosti nam daje že ajd Sokrat, ki je imel zvesto pa naglo jezno ženo Santipo. Ko ga je enkrat Alkibiad, eden njegovih učencev obiskal in slišal ženo nad njim se dreti zavoljo neke male reči, prašal ga je, ~~kako~~ mu je le mogoče tako vpitje mirno poslušati? Sokrat mu reče: „Tega sem se že tako navadil, da se mi tako zdi, kakor bi voz memo derdral.“ — Nekega dne, ko je Santipa ~~skorej~~ celi dan nad njim se jezila, vstal je smeje in šel. To je pa ženo tako razkačilo, da je polno skledo vode čez okno nanj zagnala. „Sem pač vedel — reče Sokrat mirno sosedom — za gromenjem pride navadno dež.“ — Stari Tobija je oslepil in obožal, pa njegova žena Ana ga je z delom svojih rok, posebno s predenjem in šivanjem preživljala. Lep in svet izgled zakonskih sta bila tudi sv. Izidor, kmet na Španjskem in njegova žena Mojca. Živelata sta v 12. veku revšno, pa pobožno, in sta ~~polje~~ obdelovala. Vedno sta v miru živela in ni ga bilo prepira med njima. Eden družega sta k dobremu opominjevala in voljno ~~terpela~~ vse križe in težave. Njuna hiša je bila tako-rekoč pravi živi tempelj božji. — Ali tudi mir teh mirnih zakonskih se hotli hudobni ljudje, ki se jih nikoli ne manjka, spodkopati. Ona je imela navado vsak dan v neko cerkvico

hoditi, kjer se je mati božja častila, nekaj da bi ondi molila, nekaj pa da bi luč v cerkvi ne ugasnila. Hodila je tje kaj večidel sama. Opravljivi jeziki so pa vse drugači marnjali, in Izidorja skušali pregovoriti, da ima žena skrivne pota. Izidor pa je bil prepobožen kristjan in je ženo dobro poznal, da bi bil takim hudovoljnim govoricam verjel. Ali opravljanje se ni polehlo, in Izidor je sklenil skrivaj za njo gledat iti. Pa vidil je, da je vse le opravljanje in gerda laž, torej je svojo ženo očitno zagovarjal, ž njo vred cerkvico obiskoval in jo še rajše imel. V cerkev in iz cerkve sta navadno vkup hodila in vkup sveto obhajilo prejemale. Dal jima je Bóg sina, ki sta ga tudi v keršanski veri lepo izredila; ali kmalo ga je k sebi poklical. Leta 1170 ju je ločila smert, in Izidor je srečno v Gospodu zaspal. Čez tri leta je tudi žena šla za njim, da bi se nikoli več ne ločila. Glejte, ljubeznjivi! to se pravi eden drugemu pomagati, če eden za družega goreče molita in poterpežljivo križ nosita za svojim mojstrom Jezusom.

c) Ko si zakonske svoje roke podasta, jih mašnik v podobi križa z nadramnico povije, rekoč: „Zavezo sv. zakona, ktero sta tukaj v pričo cerkve sklenila, naj Bog poterdi, kakor jo tudi jaz po oblasti cerkve božje poterdim, pogotovim in blagoslovim: V imenu Očeta † in Sina in sv. Duha. Amen.“ V 5. stoletju se je začela šega, da je duhoven ženinu in nevesti roke z belim, rudečkastim povojčkom povil. Ta povojček je bil znamenje, da zakon se ne da spet raztergati, ker „kar je tedaj Bog združil“, pravi Kristus sam, „naj človek ne loči“. Bela barva je podoba brezmadežne zakonske ljubezni. Na mesto tega povojčka se zdaj nadramnica rabi in vas živo opominja, da zakon enkrat sklenjen za večno sklenjen ostane.

d) Zdaj odvije duhoven nadramnico rekoč: „Bog vama daj gnado in svoj blagoslov! Amen.“

e) Za tim poškropi duhovnik novo zaročene z blagoslovljeno vodo in jim sv. žegen podeli in prosi usmiljenega Očeta, naj bi On obilno nebeški žegen čez nje rosil.

V ta namen se 3. blagoslovi tudi vino

a) Tudi navada, ženinu in nevesti, kakor tudi drugim svatom po končani poroki blagoslovljeno vino podajati, je zlo stara. To vino so imenovali Šentjanžvec in opominja ženina in nevesto, da se imata ravno tako med seboj ljubiti, kakor je sv. Janez Kristusa ljubil. Naj vas pa to vino tudi opominja na ženitovanje v Kani v Galileji, pri katerem je bil Jezus sam. Kakor so tedaj Jezusa na ženitovanje povabili, ravno tako ga povabite tudi vi. Pa Jezus bo ostal le tam, kjer je pošteno veselje, ne pa, kjer se klafa in iz božjih reči norca dela. Šentjanžvec se pa zato imenuje, ker je sv. Janez hotel iz ljubezni, da bi nevernika Aristodema za Kristusa in njegovo sveto vero pridobil, celo kupico s strupom namešanega vina spiti. Podali so mu namreč kupico strupenega vina, da bi poskusili, ali bo svetniku kaj škodovalo ali ne. Sv. Janez vzeme v roko kupico, naredi čez vino sv. križ, in glejtel ves strup se vzdigne v podobi kače iz kupice in sv. Janez vino brez vse nevarnosti popije.

b) O da bi vsi zakonski s št. Janževcem tudi ljubezen sv. Janeza do Boga in do bližnjega popili! O da bi vedno eden drugega ljubili, kakor je ljubil tudi sv. Janez svojega mojstra Jezusa! Sv. Avguštin govori: „Sv. Janeza je Jezus posebno ljubil zavoljo njegovega nedolžnega in milega serca, ljubil ga je posebno zavoljo deviške čistosti; pa tudi sv. Janez je svojega Zveličarja bolj ljubil, kakor drugi učenci; ja še celo na goro Kalvarijo je šel za njim in ni bežal, ko je Kristus umiral.

c) Kako naj se pa zakonski med seboj ljubijo, vam pové sv. Pavel v svojem listu do Efežanov. On takole piše: „Možje! ljubite svoje žene, kakor je tudi Kristus cerkev ljubil, in sam sebe zanjo dal. Žene naj bodo svojim možem podložne, kakor Gospodu. Zakaj mož je glava žene, kakor je Kristus glava cerkve. Možje morajo ljubiti svoje žene kakor svoje telesa. Kdor svojo ženo ljubi, sam sebe ljubi.“

Ta ljubezen mora torej pametna, keršanska ljubezen biti, zmirej stanovitna v veselji in žalosti.

S k l e p.

Slišali ste, ljubeznivi! kaj vsi ti obredi zakramenta sv. zakona pomenjajo. Spominjajte se torej tudi večkrat zakonskega perstana, vrokesejanja in šentjanževca! Če bote tudi storili, kar vam te reči pridigovajo, bote gotovo tudi za plačilo zakonske zvestobe, pomoči in ljubezni prejeli krono večnega življenja. Amen.

Pridiga za 23. pobinkošno nedeljo.

(Lepota mladih ljudi: gov. M. H.)

„Gospod! moja hči je zdaj umerla; ali pridi in položi svojo roko nanjo, in bo živela.“ Mat. 9, 19.

V v o d.

Bil je bogat in imeniten mož, po imenu Jair, viši shodnice, kamor so Judje o praznikih božjo službo opravljat hodili. Bil je Jair prav srečen, zakaj imel je mlado, pošteno in ljubo hčer, ki ga je bolj veselila, kakor vse njegovo premoženje. Mlada hči Talita zboli in umerje. Nesrečni oče žaluje, da bi se kamenu usmilil; njegovo žalost žark nebeške tolažbe razsveti. Jezus čudodelnik je v Kafarnavmu, k njemu hiti oče, pade njemu k nogam in prosi: Gospod! moja hči je ravno kar umerla; ali pridi, položi svojo roko na njo in bo živela. Jezus vstane in gre z očetom, za njim njegovi učenci in veliko ljudi. Glej! na poti se mu bliža žena, ki je že dvanajst let na kervotoku terpela, in se dotekne od zadej roba njegovega oblačila; zakaj misli pri sebi: Ako se le njegovega oblačila doteknem, ozdravljena bom. Jezus se oberne in reče: Zaupaj hči! tvoja vera ti je pomagala. In žena je bila zdrava od tiste ure. — Pridejo v hišo Jaira. Hiša je polna piskačev in šumeče množice, ki so se po deželni navadi pri imenitnih merličih najemali. Jezus zapove: Odstopite, zakaj deklica ni mrtva, ampak spi. In so se mu posmehovali. Ko so ti ljudje iz izbe odšli, stopi Jezus k merliču, ki je kakor bleda lilija na parah ležala. Prime jo za merzlo roko in zakliče: Deklica

vstani! In kakor da bi se iz sladkega spanja zbudila, vstane deklica in živi. Kdo zapopade veselje dobrega Jaira, ki je svojo odmerto hčer spet živo, lepo in cvetečo pred seboj stati vidil!

Ljubi moji kristjani! dobri oče Jair je svojo mlado, pošteno, cvetečo hčer rajši imel, kakor vse svoje bogastvo in vso svojo imenitnost; tudi vam, ljubi starši! je Bog sine in hčere dal, ki so vaši najimenitnejši zakladi, vaše veselje, vaša sreča! Poslušajte danes moj nauk, v katerem vam kažem, kaj imate storiti, h katerim čednostim otroke od mladih nog napeljevati, če hočete na njih veselje in čast doživeti; poslušajte!

R a z l a g a.

Ni stvari na svetu tako vboge, ko novorojen človek. Kedar se dete na svet porodi, že se milo joka in prosi očeta in mater za njih pomoč in ljubezen — in koliko poterpljenja, truda in skerbi mora posebno mati si prizadevati, dokler da dete odraste in si samo pomagati more. Dobro vem, ljubi starši! kaj da morate delati, truditi se, in si pritergovati, da svojim otročičem potreben živež in oblačilo oskerbite, da zdravi, čversti odrastejo: pa kedar jim lepo za život suknjico oskerbite, ne pozabite, njim tudi za lepoto duše, za čednosti serca skerbeti.

1. Vodite svoje otroke od mladih nog k bogaboječnosti. Učite jih, najprej ko se svoje pameti zavejo, Boga spoznati, za ljubo ga imeti, služiti mu in ga moliti. Domača hiša naj bodi najperva cerkev malih otročičev. O kako lepo je, videti pobožno mater, ki zjutraj pred jedjo in po jedi, ali kedar zvoní, svoje otročiče k sebi pokliče, jih uči rokice in serce k nebesom vzdigovati, in ponižno žebrati. Kar se človek tako od ljube matere nauči, ne pozabi svoje žive dni. Kako lepa je stara navada, ko pošten oče po nedeljah in zimskih večerih svoje otročiče okoli sebe zbira, jim kako besedo iz svete pridige, kako lepo povest, kako podučljivo basen pove, ali kako pošteno pesem jih nauči, kedar zvečer vsa družina, starši, otroci in posli skupej sv. roženkranc ali kako drugo

večerno molitev opravijo. Oh kako sladko spijo taki domači, zakaj vsemogočni Bog nad njimi čuje in angel božji jih varuje. „Gospod varuje duše svojih svetih, in jih bode grešnikom iz rok odtel. Pravičnim vstaja luč in veselje tem, ki so dobrega serca.“ (Ps. 96.)

2. Vadite svoje otročiče tudi k pokorščini. Nikar po svojej volji, temuč po vaši morajo otroci se obnašati, delati, se učiti, se sprehajati in živeti; od mladega se morajo navaditi, da radi hitro in z veselim sercom vbogajo. Heli, viši duhoven Izraelskega ljudstva, imel je dva hudobna sina, in je njima od mladosti prezlo svojo voljo pušcal. Odrastila sta prav hudobna in se po svojih hudobijah ravnala. Heli ju svari: Moji otroci nikar tako, pa ko pravega strahu nimata, zastonj kliče oče. Gospod Bog je očetu zarotil, rekoč: „Jaz bom storil eno reč, da, kdor jo bo slišal, mu bo po obeh ušesih šumelo. Tepel bom Helija in njegovo hišo, ker je vedel, da njegova sina nespodobno živita in ju ni v strah vzel.“ Kmalo potem sta bila njegova sina ob enem na vojski pobita, in oče, to nesrečo slišati, znak s stola pade, si vlomi zatovec in umerje. Za to uči sv. Duh: „Imaš sinov, podučí jih in priklanaj od mladosti njih herbet. Imaš hčere, varuj njih život, in ne kaži preveč veselja nad njimi. Konja boš težko vodil, ktereга poprej vkrotil nisi; in razvajan otrok ostane sirovina. Tepi ga s šibo, dokler je otrok, da kje terdovraten ne bo in tebi nepokoren, da te ne bo serce bolelo.“ (Sir.)

3. Vadite ljubi starši! svoje otroke ljube sramožljivosti. Saj je usmiljeni Bog sam ljubo sramožljivost otrokom v serce vsadil in akoravno sam ne ve zakaj? človek rudeč postane, kedar kaj nesramnega sliši ali vidi. O varujte ta božji kal v njih sercu, varujte se sami vsake besede, vsakega pogleda zoper čistost, vadite svoje otroke, da so sami med seboj v oblačilu, pri igranju na paši ves čas sramožljivi; glejte in merkajte posebno na posle, da njih nesramne navade, njih gerdi govori rahle lilije sramožljivosti v nedolžnih otrokih ne zadušijo.

O človek bi od žalosti vokal, kedar odraščene pričo nedolžnih otrok nesramno klafati sliši ali nesramno vganjati vidi in kedar mora spoznati, da že mali otroci reči vedó ali tudi že doprinašajo, katerih sramožljiv jezik še imenovati ne sme. Kaj pa je lepšega kakor nedolžna devica, sramožljiv mladenec, ki njima sveta čistost iz bistrega očesa gleda, na cvetečem licu igra?

4. Učite svoje otroke ljube ponižnosti, da se iz mladega lepo, tiho in prijazno obnašati vadijo. Ako že otroci prevzetnjejo, svoje tovarše in tovaršice tepó, vboge, kruljeve, slepce ali druge reveže dražijo, skorej bojo tudi staršem in drugim predpostavljenim, kakor divje drevesa nad glavo zrastli, in kdor jih bo ponižati hotel, jih bo moral vlomiti. Povsod se bojo spodtikovali in s svojo visoko glavo zadevali. — Prijatli! pot skoz življenje je težek, sterm in kamnat, ponižnim, krotkim in prijaznim povsod lahko derči.

S k l e p.

Ljubi očetje in matere! koliko se trudite delate, in si pritergujete, da bi enkrat otrokom kaj imeli zapustiti, in prav imate; pa to vam povem, zapusti razvujenemu, neporednemu otroku tavžente, drugemu pa dobro izrejo, da si ga bogaboječosti, pokorščine, sramožljivosti, delavnosti in ponižnosti navadil; povem ti, v kratkih letih boš lahko vidil, da je ta srečen in štiman, uni s tavženti pa nesrečen in v vboštvu. Zatorej izrejte bogaboječe, pokorne, sramožljive, delavne in ponižne otroke, to ljubi starši vam bo veselje, otrokom pa sreča in lepota! Amen.

Pridiga za 24. pobinkošno nedeljo.

(Dvojno drevo; gov. K. K.)

„Nebeško kraljestvo je podobno ženofovemu zernu, ktero je človek vzel in na svojo njivo vsejal.“ Mat. 13, 21.

V v o d.

Oboje evangelskih prilik, ki sem jih vam zdaj predbral, katoliški cerkvi velja; pod ženofovim zernom, ki do velikega germovja priraste, zastopi se zunajna rast ali razširjanje katoliške cerkve po celem svetu; pod kvasom pa, ki se med moko primeša in jo skisa, da se zamore iz nje dober kruh peči, zastopi se znotrajna moč katoliške cerkve, posebno njenih naukov in zakramentov, kateri, ako se človeka prav primejo, ga vsega predelajo, z duhom Kristusovim napolnijo in tako rekoč kruh Kristusov iz njega storijo. V prvi priliki se nebeško kraljestvo drevesu pripodobi, in to mi daje priložnost od dvojnega drevesa danes k vam govoriti od drevesa življenja in od drevesa smerti. O Bog daj, da tvoj nauk kakor nebeški kvas naše serce predere in tebi prijetno stori!

R a z l a g a.

I. Dvojno drevo je bilo v raju zasajeno, drevo življenja in drevo spoznanja hudega in dobrega. Drevo življenja je sad rodilo, kateri je naše perve porodnike pri zdravji in življenji ohranoval, da niso ne zboleli ne umerli, ampak tudi po svojej telesni natori neumerjoči bili; ako bi se bili tega drevesa zvesto deržali, bi bili oni in mi vsi, ki smo njih roda, brez smerti živi v nebesa preneseni. Ali žalibog da se je narobe godilo! Adam in Eva sta grešila, smert se je nju in vseh njunih sorodnikov polotila, pota k drevesu življenja ni bilo več najti. Zdaj pa je Bog v svoji neskončni milosti jel drugo drevo življenja zasajati, h kateremu bi bil vsem Adamovim otrokom pot odpert; seme tega drevesa je že v raju sadil, ko je prvim staršem Odrešenika obljubil; prikazalo se je pa

to drevo na zemlji, ko je devica Marija spočela in porodila žegnani sad svojega čistega deviškega telesa, Jezusa namreč, kateri bodi hvaljen in moljen od vseh jezikov. Majhno je bilo to drevo v začetku; kakor borno dete se je naš božji Zveličar za svet rodil, prirastel je v skritem kotu tega sveta, v mestiču Nacaret, le malo učencov je s perva imel; ja hudobni ljudje so rast tega drevesa na vso moč zaderževali, že v otroških letih so mu po življenju stregli, in ko je začel že svoje korenine poganjati in se razširjati, tedaj so v slepoti svojega serca pogosto sekirno na Njega nastavljali, da bi ga posekali in iz sveta strebili; zares po božjem pripuščanju so ga tudi tako daleč pripravili, da je to drevo na videz pod njih sekirami, pod njih smertnim preganjanjem posekano padlo; Jezus je na križu umerl in pokopan bil. Pa vendar s tem niso dosegli, kar so si namenili; zakaj drevo je na tretji dan spet iz zemlje zrastlo, Jezus je od smerti vstal, je rekel svojim zvestim učencom: „Pojte po celem svetu i. t. d.“ S temi besedami je bila drevesu življenja večna obstoječnost obljubljena, da mu nobena moč ne more več ne škodovati ne ga pokončati. Apostelni so se po Jezusovem povelju po svetu razkropili, oznanovali sveto vero, in tako katoliško cerkev zasadili, ktera se v sred sveta vzdiguje kakor nebeško drevo, svoje veje po vseh deželah steguje in s svojo hladno senco vse obsega, pa tudi s svojim zveličanskim sadom vse oživlja in za večno življenje redi. Srečen, kdor pod tem drevesom prebiva, in od njegovega sadu vživlja!

Dvojni sad nam posebno to drevo ponuja, svete nauke namreč in svete zakramente; kdor perve rad posluša in druge pogosto, pa tudi vredno prejmlje, bo dušno življenje imel. Posebno mi pa en sad nad tem drevesom dopade, to je sveto rešnje Telo, ktereга sladkost vse presega, kar se sladkega na svetu najde, ktero s svojo nebeško močjo dušo zdravo ohranjuje in za večnost preživlja. Oj da bi kristjani le tudi pogosto k temu drevesu življenja pristopili, in njegov sad vredno pripravljeni zavživali! — Ali kakor Kristus pravi, da ptice pod nebom priletijo in nad drevesom počivajo, tako se tudi le tiste duše na duhovskem drevesu katoliške cerkve znajdejo; ktere povišane nad zemljo kakor ptice z vsem svojim

prizadevanjem proti nebesom se povzdigujejo, nimajo ta svet za svojo pravo domačijo, ampak si drugo iščejo, visoko nad nami, nad zvezdami uterjeno, ne zakopljejo svojega serca v posvetne zaklade in dobrote, ampak po tistih segajo, kateri nikdar ne minejo. — Poglejte ptico, kako se z letanjem po zraku vpeha in nikjer obstoječega mesta ne najde, dokler se ne na kako drevo spusti in vsede; tam gor pa veselo od veje do veje skaklja in svojo pesem žvergoljeva; tako tudi človek, dokler za posvetnimi reči, za grešnim veseljem leta, nima počitka, nima zadovoljnosti; le kedar se v zavetje katoliške cerkve poda, le kedar pod hladino senco svoje matere pribeži, jame njegovo serce pokojno prihajati, mir in veselje se v taisto povrača. Oj koliko jih je že to resnico skusilo! Dokler so po grešnih potih hodili, dokler so posvetno veselje neumno ljubili, dokler za sveto cerkev marali niso, bili so vsi nepokojni in nekako pobite se čutili; ali ko so se povernili nazaj na drevo katoliške cerkve, svoje zmote spoznali, obžalovali, kmalo je druga bila; dolgo zagrešeni mir jih je spet napolnil, huda vest se jim je spet potolažila. Zatorej pravi sv. Avguštin, kteremu se je ravno tako godilo: „Moje serce je nepokojno, dokler v Tebi, o Bog ne počiva.“ — Poglejte pa tudi ptičico, kako si na visokem drevesu gnjezdo napravlja za sebe in svoje mlade; tako si tudi duša na drevesu katoliške cerkve prebivališče pripravlja za nebesa, v katero bode, kedar bo pozemeljskega popolovanja konec, sprejeta.

Zares drevesu je katoliška cerkev podobna; zakaj kakor sadonosnik perje in sadje ima, tako ima tudi cerkev dvojne kristjane, take, ki se za perje rajtajo, ki samo ime kristjana nosijo, brez dobrih del, brez svetih čednost, in take, ki so še le pravi sad, polni zaslužkov, prijetni Bogu in ljudem; pa kakor je na drevesu več perja, kakor sadja, tako je tudi v cerkvi več slabih, kakor dobrih kristjanov; perje v jesen odpada in zgrije, sadje se pa lepo orumeni, zori in se skerbno brani; tako tudi tisti, ki so samo po imenu kristjani, zmirom bolj v dobrem vsahnujejo, ne ostanejo stanovitni, ampak vsak veter skušnjave jih odterga, in prime se jih dušna gnjiloba. — Pridne kristjane pa nebeški vertnar skerbno pobere, kedar

so dozoreli, in jih spravi v nebeške hranišča, kjer se ne spridijo več, ampak v gnadi božji poterjeni večno živijo.

Ljubi moji! spoznali smo zdaj, da je katolijska cerkev taisto drevo življenja, od Jezusa na svet zasajeno, od katerega se dušno zdravje in življenje dobiva.— Pa tudi v našem sercu mora to drevo biti, mora v taistem globoke korenine poganjati, cveteti in sad roditi, kakor Kristus pravi: „Nebeško kraljestvo je v vašem sercu.“ To se zgodi, ako sv. nauki nam tudi v serce sežejo, nas k pravemu keršanskemu življenju obudijo in tako sad pravičnosti in pobožnosti obrodijo; tako se morajo zastopiti Jezusove besede, ki jih je svojim učencem pravil: „Jaz sem vas poslal, da greste in sad prinesete in ta sad vam ostane.“ Jezus je enkrat s svojimi učenci v mesto Jeruzalem šel; zunaj mesta najde figovo drevo in ker je ravno lačen bil, hoče od njegovega sadu jesti, pa ni nobenega našel; tedaj ga je preklel, rekoč: „Vekomej ne boš sadu storilo.“ Drugo jutro gre zopet s svojimi učenci memo tistega drevesa, bilo je ta čas vsahnulo in odrevenelo. Temu drevesu so tisti kristjani podobni, kateri nič dobrega sadu ne prinesejo, nerodovitnim in praznim tudi jim Jezusovo prekletstvo velja: „Vekomej ne bote sadu storili.“ Posekani bodo in v ogenj verženi. Da se nam po tem strašnem žuganju godilo ne bo, vsadimo v svoje serce drevo dušnega življenja, polivajmo ga zvesto s poslušanjem božjega nauka in s prejemanjem svetih zakramentov, prizadevajmo si, dober sad storiti, kateri nam na vekomej ostane. Ako se mi kakor pridni vertnarji obnašamo in trudimo, bo tudi Bog našemu drevesu rast dajal, da se bo zmirom više vzdigovalo gor do visokih nebes; v smerti ga bo Bog v nebeški vert presadil, kjer bo vekomanj cvetelo in zelenelo in s svojim sladkim sadom nas razveseljevalo.

II. Zraven drevesa življenja je pa bilo še drugo v paradižu zasajeno, drevo spoznanja dobrega in hudega; reklo se mu je tako, ker, dokler Adam in Eva od njega še nista jedla, tudi nista še za greh vedela; ko sta pa po njegovem sadu svojo roko stegnila, odperle so se jima oči, da sta spoznala hudo, nesrečni greh se je v njuno poprej nedolžno serce vlezal, sram ju je bilo in strah pred Bogom in v slepoti svoje duše

sla se med drevje raja skrila, da bi ju Bog ne videl. Pogledajte tukaj žalostno prigodbo grešnega padca, po katerem je smert na svet rojena bila, kar sv. Pavl poterdi, rekoč: „Po enem človeku je greh v svet prišel in po grehu smert, in tako je smert vse ljudi obšla.“

Ljubi moji! To drevo smerti še današnji dan med nami raste in se široko razprostira; na njem vse sorte grehov visijo, naglavni, zoper svetega Duha, vnebohijoči in ptuji. Napuh in prevzetija, skrita in očitna, telesna in duhovska se je med nami zaplodila in svoje ošabne verhove povzdiguje; lakomnost se je med nami vkoreninila, hoče le sama živeti, le sama vse imeti, in rast drugih dreves okoli sebe zatira; gerdi zavidi na skrivnem svoje strupene korenine poganja in sad drugih ogloda; ostudna nečistost, ta košata mati drugih grehov, svojo nesramno glavo vsred nas visoko nosi in brez števila jih najde, ki za njo hodijo, možki in ženske, zakonski in nezakonski, mladi in stari, visokega in nizkega stana. Požrešnost in posebno pijanost ponuja zaslepljenim ljudem dosti grešnega sadu; jeza in togota s svojim strupenim sadom ljudi na duši in telesu kolje in mori; pa tudi lenoba, dušna in telesna se s svojim gnjilim sadom ljudem prilega. Drevo življenja ljudem božje zapovedi kaže, drevo smerti jih pa mika, taiste prelomiti; kolikor zapoved, toliko novih grehov, toliko novih krivic. Da ljubi moji! drevo greha je strašno med nami zrastle in skorej žuga, drevo življenja spodriniti. Nedolžen človek v otročjih letih še ne ve razločka med dobrim in hudim; o srečne leta, dokler še ni okusil od drevesa greha! Toda prej ali šlej prileze do njega zvita kača, skušnjava se ga loti, kaže mu prepovedani sad greha in mu obeča goljufno srečo, če ga zavžije, če v greh privoli in ga stori; hujši in hujši skušnjava prihaja, hudi duh vse moči napenja, ga pregovoriti v greh, kakor Evo; toda gorje mu, ako se motiti da!

Lep je bil prepovedani sad videti, in prijeten v jed; tako ima tudi greh lepo zunajno podobo, obljubi in prinese tudi sperva kako veselje, kak dobiček; kako se prevzetnemu serce v persih širi, če se mu drugi prilizujejo! Kako je lakomen dobre volje, če mu prav po sreči gre in se denar

v škrinji narašča. Da! clo zavid in jeza imata svoje hudičevo veselje, kedar se moreta nad kom maščevati, njegovo srečo skaziti. In tako ni greha brez kake prijetnosti. Ta človeka tako dolgo mika in vleče, da ga na slednje premoti in v grešno djanje zapelje. Alj kaj se zgodi? Veselje greha skorej mine, hitreje kakor dim, ki ga veter razžene, podobno Sodomitarskim jabelkom, od zunej lepo rudečim, od znotraj pa puhlim in gnjilim; strah se človeka loti in sramota, huda vest se zbudi kakor namestnik razžaljenega Boga, kakor ojster sodnik, ki človeku njegovo hudobijo oponaša in ga obsodi. Ja dokler se še po grehu vest glasi in človeka opominja, je še upanje za-nj, da bo še v se šel; ako pa tudi vest vtihne, kakor pes, ki ne laja, kedar roparji pridejo, tedaj je huda, tedaj se človek iz greha v greh zverne in se še k vsem pre-greham smeji. Toda enkrat, enkrat bo huda, če prej ne tako na sodni dan grešnika strah in sramota čaka, ki se popisati ne da. — Kakor sta pa Adam in Eva se pred Bogom v germovje skrila, tako tudi grešnik, grešnica svoje sramotno djanje pred svetom zakriva, laže, ja če je treba tudi po krivem prisega, da svoje poštenje pred ljudmi ohrani; tako se dušna slepota povišuje, grešnikov stan zmirom hujši prihaja.

Konec greha pa je smert, kakor je Bog k Adamu v paradizu rekel: „Ako boš od tega sadu jedel, boš umerl.“ Da telesna smert pogosto za grehom nastopi, nam žalostni izgledi pričajo. Koliko jih že v temnem grobu gnije, ki bi še lahko med nami hodili, pa z grehom so si prezgodno smert nakopali! Koliko čverstih mladenčev in cvetečih dekličev se je zarano v jamo zvernilo, ker so od grešnega sadu okusili! Rumeno solnce jim ne sije več, smertna noč jih obdaja, ostudni červi po njih truplu lazijo in njih mlade kosti oglodajo, nesrečni greh jim je taiste v živež izročil. Resnične so torej besede sv. Pavla: „Plačilo greha je smert.“ Srečen grešnik, kterega se le sama telesna smert prime, kateri dela pokoro in se drugej smerti otme, večne namreč, iz ktere ni več obuditve. Pa to je ravno najbolj žalostno, da večidel za grehom tudi le-ta neznana smert pride, dušna namreč ali pogubljenje. Kdo ne bi kervavih solz točil, ko vidi toliko nesrečnežev, kateri se z grešnim sadom tudi večne smerti najedó, — ko vidi v peklu

toliko milijonov in milijonov zaverženih duhov, ki so svoje dni od drevesa greha obilno uživali in zdaj večno umirajo! Oj naj bo njih nesreča nam živim v nauk in posvarjenje, da se ne dotaknemo prepovedanega sadu, da se greha, bodi si tega ali unega, skerbno varujemo, da nas na vekomej nesrečne storil ne bo.

Čudno pa tudi strašno drevo raste na nekem otoku daljnega morja, ktero tako močen strup puhti, da do 6 ur okoli njega je cela dežela mrtva in pusta, in nobena živa stvar obstati ne more; nobeno drugo drevo blizo njega ne raste, ribe v vodi poginejo, ptice, ako blizo tistega drevesa priletijo, mrtve na zemljo padejo. 400 puntarskih družin je bilo od tamošnjega cesarja obsojenih, šest ur daleč od tistega drevesa prebivati, v dveh mescih jih je več kakor dva tavižent pomerlo. Strup tega drevesa je pa clo obrajtan, ker ga za razne reči rabijo; toda kdo se upa po njega iti in se v smertno nevarnost postaviti? Zatorej ondotna deželjska gosposka takim hudodelcem, ki so že k smrti obsojeni, na volji pusti, ali po rabeljnovih rokah smert storiti, ali eno škatlo tistega strupa prinesiti; večidel si jih to zadnje izvoli. Duhoven jih na smert pripravi; usnjato kapo čez celo obličje, v kateri je za očesa dvojce z glažem zadelanih lukenj, ravno tako usnjate rokavice na rokah svojo smertno pot nastopijo. Ako veter proč od njih, ali jim za herbtom vleče, in ako na vso moč hitijo, včasih še kateri živ nazaj pride, pa med desetimi težko eden. Takih eden je tudi pripovedoval, da tisto drevo zraven neke reke stoji in 5—6 manjših okoli njega; nič drugega se tam ne vidi, kakor pečovje, mrtve, trohneče trupla in škatle. Zares strašnejšega kraja ni najti na svetu, kakor je ta-le; pravijo pa, da je pravični Bog pustil to drevo rasti v kazen razuzdanosti nekdanjih prebivavcev, da jih je na tako vižo iz sveta strebil, kakor pregrešne Sodomitarje.

To neznano drevo nam je živa podoba greha, kateri tudi vse okoli sebe v žalostno puščavo spremeni in vsakej živej duši časno in večno smert žuga. Zmed desetih, ki se drevesu greha približajo in njegov strupen sad okusijo, je komaj eden otet. Kdor se ga skerbno ne varuje in daleč od njega proč ne ostane, prepozno bo svojo prederznost obžaloval; na

duši mertev bo blizo njega obležal, povernitev v življenje mu bo zaperta. Oj koliko se jih je že na ta pot podalo in ni jih več nazaj! Strupna sapa greha jih je zadušila! Zatorej učimo se od tistega drevesa, greha se bati. Naj bi se nam cele kraljestva obečale, ne storimo ga, recimo v vsaki skušnjavi: „Rajše stokrat umreti, kakor enkrat grešiti.“ Tudi telesna smert nam na škodi ne bo, ako po njej svojo dušo zdravo in živo ohranimo in za večnost zveličamo. Pa še več naukov nam tisto drevo daje. Kakor namreč blizo njega ni mogoče obstati, tako je tudi zraven grešnega človeka za druge, za celo družino hudo biti, ker on jim ven in ven življenje greni in kakor s skritim strupom jih mori. Kakor tisto drevo na šest ur okoli vsako živo stvar pokonča, tako tudi greh s svojim pohujšljivim zgledom nedolžne pokvarja in ostrupuje. Varujmo se torej ne le samo greha, ampak tudi vsacega pohujšanja, da se nas prijelo ne bo; ogibljimo se družbe razujzdanih, zakaj njih sapa je dušni strup, njih nesramne usta in oči so polne smertnega strupa. Smert hodi pred njimi in za njimi in prej ali slej tudi tiste zaleze, ki z njimi se tovaršijo.

S k l e p.

Ljubi moji kristjani! Spoznali smo zdaj dvojno drevo, življenja in smerti. In zdaj vam nimam drugega povedati kakor to: Če vam vaša vest pravi, da ste tudi od drevesa greha ali smerti vžili, in tako na duši zboleli, zdaj je še pomoči za vas; pribežite k drevesu življenja, katerega sad dušo ozdravi, pritecite k spovedi, k božjeji mizi, deržite se zvesto svete katoliške cerkve, njenih zveličanskih nauk in zapoved, zaje-majte pogosto od drevesa milosti, ki v katoliški cerkvi rasti; potem bote tudi enkrat od tistega nebeškega drevesa vživali, od katerega sv. Janez pravi: „Vidil sem v nebesih potok žive vode, ki spod trona božjega in jagetovega vre; in na obeh straneh te vode raste drevo življenja, katerega sad vsak mesec zori, katerega perje je narodom v zdravje in v večno življenje! Amen.

Pridiga za 25. in poslednjo pobinkošno nedeljo.

(Pravi zakladi za nebesa; gov. J. A—st.)

„Nebo in zemlja bota prešla, moje besede pa ne bodo prešle.“ Mat. 24, 35.

V v o d.

Kakor trobenta posledne sodbe tako je prerokovanje današnjega svetega evangelja na naše uho zabučalo; tisti poslednji vseh dni, ob katerem bo Sin božji se zopet prikazal z vso svojo grozo in z vsem svojim strahom, nam je še zmiraj pred očmi. To da strašnih prigodb in okoliščin tistega velikega dneva vam popisovati nisem se danes namenil; saj nam ga že sveto evangelje zadosti popisuje, in nas ga resnobno premišljevali opominja. Le na eno besedo bi jaz vas posebno rad zavernil, na tisto besedo, ki pravi: In tedaj se bodo jokali vsi rodovi na zemlji, in bodo vidili Sinu človekovega priti v oblakih neba z veliko močjo in veličastvom. Zakaj, iz katerega namena se bo Sin človekov v vidnem veličastvu enkrat zopet na zemlji prikazal? Zakaj, povejte, zakaj da bodo takrat vsi rodovi na zemlji jokali in trepetali? — Sin človekov bo takrat prišel soditi žive in mrtve; prišel bo obrajt terjat, in vsi ljudje, kar jih je bilo, kar jih je, in kar jih še bo na zemlji, bodo stali pred njim, da bodo odgovor dajali; in potem bo po svoji ostri pravici vsakemu po njegovih delih povernil. (Rimlj. 2, 6.) Glejte, to je, zakaj bodo ljudje tisti dan jokali in trepetali. Veliko bolj še, kakor strašne prigodbe, ki se bodo takrat na zemlji godile, bodo ljudi njih lastne dela in djanja z britkim strahom napolnovali. Zakaj božji sodnik bo slehernega le po njegovih lastnih delih sodil, sleherni bo potem prejel, kar je v svojem življenju dobrega ali hudega storil. (II. Kor. 5, 10.) Ta resnica, da bo človek le po svojih lastnih delih sojen, naj grešnika, ki je brez pokore, brez dobrih del, brez zasluženja, obložen z grešnim zadolženjem — iz tega sveta se ločil, naj ga le žene grešnika v nezmerno obupnost. Nas pa, ki še živimo in hvalimo Gospoda, mora misel na posledno sodbo le spodbadati, naj se z dobrimi deli pripravljamo, da bomo usmiljeno sodbo upati zamogli. O ljubi poslušavci moji! na dan sodbe posvetna

časť in imenitnosť, pozemeljsko premoženje in bogastvo ne bo nobene veljave imelo, takrat bo treba vse drugih zakladov, zakladov, na ktere ljudje zdaj vse premalo porajtajo. Danes, na koncu cerkvenega leta, hočemo torej premisliti, kateri so tisti pravi zakladi, ki nam v nebesa pomagajo.

Nebo in zemlja bote prešla, besede pa, ki vam jih jaz oznanujem, ne bodo prešle.

R a z l a g a.

Zunajna podoba naše zemlje se skorej z vsakim mescem spreminja. Pred nekterimi tedni je bila zemlja še lepo zelena, z cvetecimi rožicami ozaljšana, in z žegnom božjim povsod napolnjena. Pa kako hitro je svojo lepoto zgubila! Prišla je jesen, približala se zima, in zdaj je kakor mrtva in oterpnjena. In tako spremenljivi, kakor trava in rožice na polji, smo tudi mi, in vse, kar je okoli nas. Naj pogledam, kamur koli hočem, povsod vidim, da se vse spreminja, in da vse mine. Grem po poti, srečam prijatla svojega, ki ga že nekaj let nisem vidil, in ga vprašam: Kaj delajo tvoj oče, tvoja mati, tvoj brat, tvoja sestra? Kaj počenja ta ali uni naš prijatelj? Jih ni več, mi odgovori, so že umerli. Veliko veliko mojih prijateljev ne najdem več na zemlji. Tudi moje moči bodo kmalo pešati in slabeti začele, in se bom moral v grob preseliti, kakor vsi pred nami. Umerl bom, — in nič ne bom mogel seboj vzeti od vseh časnih reči, ki sem si jih tukaj pridobil. In ko bi tudi cesar bil, bi ravno tako malo seboj vzeti mogel.

Tako je vse naše zdanje življenje kakor sanja, in vse, kar tukej občutimo in uživamo, bo na dan ločitve kakor sanja minilo. — To, ljubi moji! je žalostna misel! Toda Jezus, pomočnik v vseh zadregah, nam je tudi tukaj zadosti tolažbe pripravil. Naučil nas je, kako si vsred minljivega sveta neminljive zaklade nabirati zamoremo, zaklade, ki so obstoječi, ki jih tudi seboj v večnost vzeti zamoremo. On pravi: „Ne spravljajte si zakladov na zemlji, kjer jih rija in molj konča, in kjer jih tatje izkopljejo in ukradejo. Temuč zbirajte si zaklade v nebesih, kjer jih ne konča ne rija, ne molj, in kjer jih tatje ne izkopljejo in ne ukradejo.“ Kteri so pa tisti zakladi, ki si jih za nebesa zbirati zamoremo? Mi nič iz sveta

seboj vzeli ne bomo, kakor sami sebe, — svojo dušo; torej tudi zakladi za nebesa ne morejo drugi biti, kakor čednosti in popolnomasti naše duše.

a) Mi že sami v sebi nosimo tak zaklad, ki ga vsak dan zvišati, in za večnost pomnožiti zamoremo; zaklad, ki je dražji, kakor vse pozemeljsko blago. Ta zaklad je naša pamet. Kdor svojo pamet s koristnimi vednostmi zmirej bolj uri in bistri, in jo posebno v to obrača, da Boga, njegove svete lastnosti, njegovo sveto voljo, in svojega Zveličarja Jezusa zmirej bolj spoznava; kdor večkrat stvarjene reči premišljuje, ktere nam božjo velikost, vsegamogočnost, modrost, dobrotnost in druge božje lastnosti oznanujejo; kdor pridno sveto pismo in druge duhovne knjige, v katerih je božja volja zaznamovana, prebira; kdor v pridigah in keršanskih naukah zvesto božjo besedo posluša; kdor pogosto in z veseljem v tihi pobožnosti neskončno ljubezen božjo do nas premišljuje; ta si nabira drag zaklad, ki ga tudi ob smerti ne bo zgubil, ki ga bo seboj v večnost vzal, in bo njegovo zveličanje v nebesih povišal. — Od takega kralj David pravi: „Blagor mu, kdor po svetovanju hudobnih ni hodil, in na poti grešnikov ni stal, in na sedežu zaničevavcov ni sedel. Ampak ima svojo voljo v postavi Gospodovi, in njegovo postavo noč in dan premišljuje. On bo enak zraven tekočih vodá zasajenemu drevesu, kieri svoj sad prinese ob svojem času, in ktereга perje se ne bo obletelo, in vse, karkoli bo počel, njemu po sreči pojde.“ (Ps. 1.)

b) Drugi zaklad, ki si ga za večnost nabirati moramo, je zatajevanje samega sebe in prizadevanje to storiti, kar Bog hoče od nas imeti. Kdor le na to gleda, kar Bog hoče, in ne na to, kar njegovo hudo nagnjenje hoče; kdor pogosto sam sebi kaj odreče, in svojo poželjivost vedno strahuje; kdor si nevtrudeno, in tako željno po čednosti in pravičnosti prizadeva, kakor si lakomnik prizadeva, da svoj denar in svoje premoženje pomnoži; kdor se trudi Boga tako trdno se okleniti, da se z nobenim obetanjem in prilizovanjem, z nobenim žuganjem in preganjanjem, in tudi z najhujšim terpljenjem od njega odverniti ne da, — tak človek je velik, in ima zaklad, ki ga bo v večnost spremil, in ga bo neizrečeno srečnega storil.

c) Še nek drug zaklad, ktereга vsak dan zvišati, in seboj v večnost vzeti zamoremo, je ljubezen do ljudi. — Že tukaj na zemlji nas ljubezen dela srečne in vesele. Posestvo kraljevih bogastev nam ne zamore tako sladkih, serce — razveselivnih radost pripraviti, kakor ljubezen do bližnjega. Kako pokojna je naša duša, kedar so nemirne strasti sovraštva, maščevanja, in nevošljivosti v nas zaterte, in kedar želja vsem ljudem pomagati v nas gospoduje! Kako veseli so tisti dnevi, kedar smo tako srečni bili, da smo bližnjemu kaj dobrega storili, da smo žalostnega potolažili, nesrečnega rešili, sovražnega priobili! Tak zaklad nas gotovo v večnost spremil bo! O s kolikim veseljem bomo enkrat v družbo zveličanih sprejeti, če bomo znamnje pravih kristjanov — to je keršansko ljubezen seboj ponesli! Kako obilno plačilo bomo za vsako tolažbo, ki smo jo ubolostnemu na serce govorili, za vsako veselje, ki smo ga terpečemu pripravili, za vsak kosec kruha, ki smo ga lačnemu dali, od tistega prejeli, ki je rekel: Karkoli ste najmanjšemu zmed mojih bratov storili, to ste meni storili.

d) Še nek pripomoček, zakladov za nebesa si nabirati, je — boljšanje ljudi, naših bratov. Ko bi mi tako srečni bili kakga človeka, ki se na poti pregrehe znajde, spet na pravo pot k Bogu in k nebesom pripeljati, in ko bi potlej tega človeka enkrat zopet pri Bogu v nebesih našli, to, ljubi moji! bi bil lep zaklad, to bi bilo neizrečeno veselje za nas! — Mislite si ljubi moji, ko bi jaz tako srečen bil, da bi moji nauki v vaših sercih prostora našli, da bi vas jaz z njimi zmobil, da bi vaše serca pregrehe obvaroval, in vas k pravičnemu, pobožnemu življenju napeljal, — in na tako vižo v nebesa vam pomagal; — ko bi jaz potem umerl, in k Bogu prišel, in tudi vas zdaj tega zdaj unega za meno priti vidil, in bi enega za drugim k mojemu in vašemu Bogu peljati in reči zamogel: Glej, Oče moj! tukej je spet ena zmed tistih duš, ki si jih bil meni zaupal! — Ko bi jaz tako sčasoma celo versto zveličanih krog sebe nabral, kateri bi me blagoslovili, in se mi za svoje srečo zahvaljevali, — to bi bil pač lep zaklad za nebesa, in bi ga za noben drug zaklad ne zamenjal. — Razsujte vi kralji in cesarji vsi! svoje nezmerne zaklade pred meno, in ponudite mi jih; jaz zaklade vaše zaničujem, če ta zaklad

najdem. Kup zlata in dražih kamnov, ko bi tudi velik bil, kakor naša vas, bi me le za malo časa, k večjemu za nekatere kratke leta razveseliti zamogel; — zveličani pa, katerim bi jaz v nebesa pomagal, bi mi vekomej veselje delali. O da bi jaz ta neprecenljivi zaklad enkrat v nebesih našel!

Pa ne le nam duhovnim učenikom, ampak tudi vam je mogoče ta zaklad si pridobiti. Vi vsi, ljubi moji! zamorete to veselje uživati, zamorete si ta zaklad napraviti. Vi vsi ste več ali manj v zvezi z drugimi ljudmi, vi vsi zamorete več ali manj druge boljšati. Ko bi tedaj vsak po svojem stanu, in po svojih okoliščinah k boljšanju drugih ljudi pripomogel, o koliko bi lahko za nebesa pridobil! — Ko bi gosposka z vso resnobo vero podpirala, hudobneže ojstro strahovala, dobre izglede svojim podložnim dajala, in tako tudi v sercih podložnih veselje do dobrega, in stud do hudega obujala; — ko bi vsak oče, vsaka mati, bogaboječe se zaderžal, pridno svoje podučeval, skerbno odpravljal vse priložnosti k hudemu, in bi svoje otroke po keršansko izredil, — ko bi vsak predpostavljeni svojim podložnim, vsak hišni gospodar svoji družini, vsak učenik svojim učencem vidni angelj varh, vodnik in spremljavec na poti proti nebesom bil; — ob kratkem: ko bi mi vsi, tukej kakega dobrega na poti čednosti vterdili, — tamkej kakega grešnika z ljubeznjivim podučanjem, s prošnjo in opominjevanjem od hudobije odvernili; — ali da sploh rečem: ko bi mi, ne zadovoljni s tem, da smo sami svojo dušo rešili, tudi še tu in tam kakega zmotenega ali omahljivega iz potopa posvetne spridenosti in pogube rešiti si prizadevali, — o ljubi poslušavci moji! kako lep zaklad bi si mi pridobili, kako veliko plačilo bi nas v večnosti čakalo!

Tega zaklada vam nobena rija, noben molj, noben tat, nobena nesreča ne bo mogla odvzeti, ta zaklad je neminljiv, kakor vaša duša. In kedar vam bo enkrat smert vse, kar vam je ljubo, denar in premoženje, prebivališče, oblačilo, starše in prijatle pobrala, bote vendar vi še ostali, in ostal bo tudi ta zaklad, ki ste si ga pridobili, vaše dobre dela, ki jih bote tudi unkraj groba seboj vzeli pred sodni stol božji.

S k l e p.

O ljubi moji bratje in sestre, drajšega zaklada ga ni, kakor je sveta čednost; ona najbolj lepša človeku življenje na zemlji; brez nje je najsrečniši človek le nesrečen, brez nje je največi bogatin siromak, brez nje so kralji le hlapci. Ona ostane, kedar vse mine; ona umirajočemu, kedar ga vsi žalostni zapuščajo, v nebeški lepoti na strani stoji, smert mu prijetno dela, in ga spremi v deželo nezmernege veličastva, da ga vekomej osreči. O nebeška čednost! vodi in osreči tudi nas! Amen.

Misli o političkem programu,

katere so razdelili slovenski rodoljubi, dne 25. sept. t. l. v Mariboru zbrani, ter jih podajajo svojim slovenskim bratom v pretres.

Zahteve slovenskega naroda so:

A. Da se kranjskemu vojvodstvu poverne zemeljna celota.

Ko sta si cesar Karol V. in nadvojvoda Ferdinand I. delila avstrijske dežele ter od kranjskega vojvodstva hotela odtergati Metliko, Pivko, Kras in Istro, odrekli so jima leta 1521 kranjski stanovi obljubo zvestobe, dokler se jim ni poterdilo s pismom, po Karolu V. lastno-ročno podpisanim ddo. Brusel 16. marca 1522, da z vojvodstvom kranjskim imajo zediniti se Metlika, Kras in Istra, pa tudi vsi drugi kraji, kakor so mu prej pripadali po pravici in navadi, in tudi, kar jih je Benečanom otetih, brez vsake izjeme ter imajo vsi nerazdružno zvezani biti in skupaj ostati.

In tako so ostali združeni.

Se le minister Bach je leta 1849 samovoljno iz Istre naredil posebno kronovino in koso ve Krasa pridjal k goriški grofiji in Istri.

Ni dvombe, da bodo historično celoto kranjskega vojvodstva podpirali:

- a) Deržavna vlada, ker je Avstriji neobhodno potreba krepke pokrajine proti Italijanstvu; ta pa ne more biti niti italijanska niti nemška, ampak slovenska.
- b) Slovani česke in poljske, in vsi narodi ogerske krone, ker ima terdno zgodovinsko, narodno podlago.
- c) Vsi Slovenci; zakaj čem krepkeje bo kranjsko vojvodstvo, tem jače bo pritezalo in edinilo druge slovenske koso ve, in tako vsem Slovencem podpora in središče postajalo.

- B.** Da se ohrani narodu slovenskemu narodna celota,
t. j. da njega potujčevanje za vselej prestane.

V ta namen se ima uprava, zastop, vlada in ravnopravnost slovenskega naroda na sledeči način uravnati:

1. Uprava.

Upravni organizmi bodo:

1. Soseska, ki obsega vasi in hiše, ki imajo skupaj eno podružnico ali cerkev. Ona si voli svojega župana, ki gospodari ali sam, ali s pridanim odborom s soseskinim premoženjem in izvršuje, kar mu občina naloži. Združba v sosesko je dobrovoljna.

2. Občina, ki obsega več sosesk, ako je mogoče, celo faro, in če je ta majhna, po več fará. Ona si voli svojega glavarja in odbor, v kterega se pa brez volitve jemljó soseskine župani.

Po ubogih in v izobraženji zaostanih deželah morajo občine dovolj velike biti, drugači zavolj pomanjkanja imenitnih in dušnih moči hirajo. Zatorej se druženje v občine, ki so prevažen organizem narodne avtonomije, ne more soseskam samim na voljo dajati, temveč naj jih združuje sam deželni zbor v dogovoru z vlado in soseskinimi zaupniki.

3. Županija, kakor kamen ogelnik narodnega samoupravlja, narejena po zgledu ogerskih varmedij (komitatov) in hrovaško-slavonskih županij (Kreisgemeinde).

Ona bi obsegala po več sedanjih politiških okrajev (kantonov), kolikor mogoče, ene narodnosti, ter bi prevzela politično in sodno upravo I. stopnje; pregledovala bi občine in vodila volitve za narodni zastop.

Njeni organi bi bili: Skupščina, odbor, uradniki in služabniki, ki bi se lahko po okrajih razstavili kakor sedaj državni.

Morala bi dovolj velika biti in imeti vsaj kacih 100.000 duš; le potlej se je nadjati, da pride v skupščino dosti politično izobraženih, nezavisnih, značajnih mož, in da županija tudi kaj premore. Tako na pr. bi imelo kranjsko vojvodstvo 4 županije: gorensko, osrednjo, dolensko, notranjsko.

Razlogi:

- a) Tudi do leta 1848 je bila sodna in politiška uprava I. stopnje v deželnih rokah, samo da so jo do tedaj izvrševali samo grajščaki, ko privilegiran stan. Odkar je pa njih privilegij prestal, razširijo se čisto dosledno stanovske pravice na celi narod.
- b) Le s tacimi županijami se bo mogoče iznebiti birokracije, ki samoupravi in narodni ravnopravnosti ne bo nikdar prijateljica.
- c) Tako bi se dali zmanjšati upravni stroški; zakaj če se zraven avtonomnih oblasti postavijo še državni uradi, bodo stroški dvojni.

Nadjati se je, da državna vlada napravi županij ne bo nasprotna, ker imajo korenino v zgodovini, in kar ona dovoli ogerskim deželam, tega slovansko-nemškim ne more odreči.

II. Zastop.

Da se zastop za deželni zbor uredi na narodnem stalu, je treba:

1. Da se v deželah, kjer prebivajo razun Slovencev še drugi narodi, napravijo volitveni okraji (Wahlbezirke) po narodnostih. Sploh naj volijo volitveni okraji svoje poslance direktno, kolikor mogoče vsak le po enega.

Vodba volitev gre županijam, kakor se imajo po tem našem programu narediti.

2. Da se v raznonarodnih deželnih zboraх napravijo narodne kurije. Tako so tudi v prejšnjih časih stanovski deželni zbori reči, ki so se tikale le enega stanu, ali, če so stanovi bili različnih ver, le ene vere, po kurijah obravnavali.

3. Skupne reči ilirskega kraljestva in štajerskega vojvodstva, ki delata notranjo-avstrijsko skupino, naj zastopa skupinski zbor, v katerega pošljejo deželni zbori te skupine svoje poslance. Za reči pa, ki se tičejo narodnosti, snide se skupinski narodni zbor, v katerega pridejo samo poslanci deželnih zborov ali kurij dotične narodnosti.

4. Skupne državne zadeve bo zastopal po smislu diplome 20. okt. 1860 državni svet, ki se sestavi iz poslancev deželnih zborov, in bo glasoval po skupinah.

III. Vlada.

C. k. namestništvo je v deželi državno-vladni organ za politiško upravo. Ono izvršuje državne in deželne postave, pregleduje samoupravne organe in pazi, da se postava povsod izpolnuje.

Na čelu skupinske uprave stoji dvorska kancelarija, na čelu državne pa ministerstvo na Dunaji.

Deželne ali zborne sodnije ima vsaka dežela svoje, višo sodnijo pa cela skupina eno.

IV. Ravnopravnost.

Narodna ravnopravnost je z diplomom 20. okt. 1860 in slovesno cesarsko besedo Slovincem zagotovljena. Njo uresničiti v djanji je sedaj skupna pravica pa tudi skupna in solidarna dolžnost celega slovenskega naroda. Skupno in solidarno bomo stali, ne le vsaka dežela za-se; ampak vsi za vsacega in vsak za vse, z delom, tiskom in besedo, da se pogubljivo in nekerščansko potujčevanje naše narodnosti za vselej ustavi; zakaj zguba, ki zadeva katero koli slovensko stran, zguba je za vse Slovence; in zaostajanje ktere koli slovenske pokrajine v razvitku vsem drugim škodo nanaša.

Mi zahtevamo, da se slovenskemu jeziku izkaže v šoli, uradu in cerkvi popolna pravica, in tirjamo:

1. Da za Slovence nihče ne postane niti učitelj, niti uradnik, niti duhovnik, kdor ne dokaže, da zna popolnoma slovenski jezik govoriti in pisati.

2. Da se učiteljem, uradnikom in duhovnikom, pa tudi advokatom in notarjem med Slovenci, ki nimajo popolnega znanja slovenskega jezika v pismu in besedi, postavi rok (termin), do katerega se ga naučiti morajo.

3. Da se ukaže že precej zdaj uradnikom, ki so jezika zmožni, da dopisujejo in odpisujejo slovenskim ljudem po slovenski, in da zapisnike ž njimi narejajo po slovenski.

4. Da se po ljudskih šolah slovenskih krajev, po glavnih in farnih brez izjeme, slovenščina vpelje že precej zdaj za učni jezik.

5. Da se po gimnazijah in realkah med Slovenci nauk z ozirom na ravnopravnost uravna po programu, ki so ga „Novice“ 6. nov. leta 1861 podale.

Sploh pa mora po ilirskem kraljestvu in štajerskem vojvodstvu slovenski jezik, ker je deželni (Landessprache), za vsacega obligaten biti, tako kakor je sklenil lani deželni zbor česki zastran češčine.

6. Da se napravi stolica, kjer se bodo učili pravdoslovni predmeti, zlasti pozitivno pravo, po slovenski.

7. Da se pri viši sodnji postavi svétnikov (Räthe), ki bodo slovenskega jezika v pismu in besedi zmožni, po razmeri slovenskega prebivalstva.

V. Pot, po kateri se program izverši.

1. Ministerstvo je prositi, da po dolžnosti, s ktero ima oktobersko diplomu in cesarsko besedo dopolniti, precej potrebne naredbe izda, da se ravnopravnost slovenskemu jeziku uresniči.

2. Po oktoberski diplomii, po patentu 20. sept. t. l. in po zgodovini imajo deželni zbori pravico državopravne predmete obravnavati. Tega pota se bomo tudi mi držali.

Ker so pa Slovenci v nekterih deželnih zbora h po sedanjem oktrojiranem volitvenem redu v vekoviti manjšini, a od večine se ni nadjati podpore našim narodnim prizadevam, zato bomo Njih Veličanstvo prosili, da nam Ono v tistih primerljajih, v katerih nam doseđanje oktrojirane naredbe neprestopljive zapreke stavijo, iz Svoje polnovlastnosti potrebno pomoč za državopravno našo uredbo nakloniti blagovoli.

Na konci bodi še to opomnjeno, da „misli“ podajajo le poglavitne čerte in načela.

Vi pa slovenski rodoljubi, prevdarite, popravite, dopolnite, kar je treba, ter pomagajte, da se poslopje narodne organizacije doverši Vam in narodu slovenskemu na zadovoljnost, srečo in slavo!

Duhovske zadeve.

Kerška škofija.

Prem. knezoškof so č. g. Petra Funder-a imenovali za stolnega korarja. Dalje so postali čč. gg. Jan. Aichlburg, Martin Kralj in Ant. Valentinič pravi dekani. Č. g. Karl Dürnwirth je povišan za knezošk. dub. svetovavca. G. Götzl Ign. je dobil faro št. Štefan pri Velikovecu, g. Sketh Jož. faro Kerčanje in g. Krofič Mih., kanonikat v Velikovecu. Za provizorja gresta gg. Al. Šac v Labod in Skerbinc Jan. na Djekše. G. Frid. Baeder iz škofije Chur je prestavljen za spovednika čč. gg. Uršulinarije v Celovcu. G. Ign. Schöpf iz škofije Briksen pride za zač. kanonika v Strassburg. G. O. Virgil Peč gre v samostan št. Peter v Solnogradu nazaj in na njegovo mesto pride za kaplana v Vetinje č. O. Pij Greinz. G. Jan. Globočnik gre za kaplana na Peravo in g. J. Leder za kaplana v Kotmarovas. G. Frid. Haderer je penzioniran. — G. Deučman Lorenc dobil je faro Reberca in g. Wucella Izidor faro št. Juri na Stermcu. Fara Glodnica je razpisana in tamošnji g. župnik Jož. Hueber pride za pridigarja k glavni fari in za podvodja v semenišče. Prestavljeni so gg. kaplani: Jož. Anewandtner za provizorja v Kamnogorico, Andr. Ploner za kaplana v nemški Bleiberg, Luka Selnik k sv. Urbanu nad Glinekom, Jan. Šuster v Grabštajn in Adam Wilhelmer na Muto.

Goriška nadškofija.

G. Franz Lazar pride za administr. v Šumberg. G. Ant. Sajdela gre v Gemin za koop. in g. J. Svet od tam v Dolino za koop. Umerla sta gg. Ant. Kobal, duhoven v pokoju in Ant. Urdih, korar. R. I. P.!

Ljubljanska škofija.

G. Jan. Judnič gre za administ. v Polom, g. Rajm. Kalan za kaplana v Podzemelj, g. Prim. Jan. v Dolenjo vas, g. Jan. Ažman v Kočevje za dub. pomočnika, benef. in kateheta, g. Jan. Juvanec na Češnjice za administr., g. Henr. Zagorjan v Čemšenik, g. Dam. Pavlič v št. Vid pri Cirknici, g. Ant. Zorman na Selo za administr., g. Fr. Legan v Senožče, g. Sim. Jan. v Selce, g. Mat. Kulavie v št. Vid pri Zatičini, g. Val. Šarabon na Rako, g. Lor. Bergant v Cerklje, g. Jan. Janša v Šmartin pri Litiji za benef. in dub. pom., g. Mih. Mogolič v Šenčur, g. Mat. Jereb v Soro, g. Boštj. Čebašek v Čatež, g. Mih. Kotnik v Dob, g. Fr. Bogataj v Kamnik, g. Mat. Kadunec v Vinico, g. Ant. Osana v Črni verh, g. Šim. Lovšin na Bloke, g. Ant. Rozman v Doberniče, g. Jan. Berčič v Poljani pri Loki, g. Bl. Šoklič v spodnjo Idrijo, g. Mat. Jereb v Kočevje. — Kamnogoriško duhovnijo je dobil g. Lor. Bernik.